

Analyse van de leerling populatie

2018- 2019

In deze analyse staat de leerlingpopulatie beschreven zoals oktober 2018 aanwezig op het Axia College. Daarnaast worden de uitstroomgegevens van het schooljaar 2017-2018 uiteengezet. Tenslotte worden over het schooljaar 2017-2018 ook de sociale opbrengsten geanalyseerd.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de analyse van de leerling populatie van het Axia College voor schooljaar 2018-2019. Het Axia College is een VSO-school in Amersfoort met drie locaties. Een vmbo b/k afdeling aan de Vondellaan, een onderbouw mavo/havo/vwo locatie aan de Utrechtseweg en een afdeling mavo/havo/vwo bovenbouw aan de Liendertseweg. De eerste twee locaties hebben ongeveer 105 leerlingen, de locatie aan de Liendertseweg telt ongeveer 170 leerlingen.

We beschrijven in deze analyse de kindkenmerken en de leefsituatie van onze leerlingen, om zo een goede inschatting te kunnen maken van hun leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. Ook geven we in hoofdstuk 4 een overzicht van de instroom en uitstroom van onze school. Nieuw in dit document is de analyse van de sociale opbrengsten. Door middel van de Sociale competentie Observatielijst (SCOL), brengen we de sociale vaardigheden van onze leerlingen in beeld. De vragenlijsten worden twee keer per jaar door de docenten en (veelal) door de leerlingen ingevuld.

Het monitoren van de sociale competenties wordt zeker interessant, omdat we Axia breed bezig zijn met de implementatie van SW PBS (schoolwide positive behavioral support). PBS is een methodiek waarbij de focus ligt op het creëren van een positief schoolklimaat. De gedragslessen en het werken met beloningssystemen, zal leerlingen stimuleren om meer positief sociaal gedrag te laten zien. Wij zijn van mening dat dit op termijn zeker ook hun sociale competenties zal versterken.

Tot slot geeft dit document de mogelijkheid om de leerling gegevens van de verschillende locatie met elkaar te vergelijken. Door de analyses van de leerling populatie van meerdere schooljaren met elkaar te vergelijken, ontstaat ook een beeld van trends en ontwikkelingen.

Walter van der Hoeven
Directeur
Axia College

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding	4
Locatie Vondellaan	4
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken	5
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats	5
1.2 Leerlingen per leerjaar en klas	6
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	7
1.4 Medicatie	9
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	9
1.6 Leerstoornis	11
1.7 Conclusie	11
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	12
2.1 Woonsituatie	12
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader	12
2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties	13
2.4 Conclusie	14
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten	15
3.1 SCOL ingevuld door de mentor	15
3.2 SCOL ingevuld door de leerling	16
3.3 Conclusie	16
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens	17
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018	17
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018	18
4.3 Conclusie	18
Locatie Utrechtseweg	19
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken	19
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats	19
1.2 Leerlingen per klas, per leerjaar en per niveau	20
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	25
1.4 Medicatie	27
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	27
1.6 Leerstoornis	29
1.7 Conclusie	29
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	31
2.1 Woonsituatie	31
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening	31
2.3 Conclusie	32
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten	33

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor	33
3.2 SCOL, ingevuld door de leerling	34
3.3 Conclusie	35
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens.....	36
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018	36
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018.....	37
4.3 Conclusie	37
Locatie Liendertseweg.....	38
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken	38
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats	38
1.2 Leerlingen per leerjaar en klas	39
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	40
1.4 Medicatie.....	42
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	43
1.6 Leerstoornis.....	44
1.7 Conclusie	45
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	46
2.1 Woonsituatie	46
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader.....	46
2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties	47
2.4 Conclusie	48
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale competenties van de leerlingen	49
3.1 SCOL, ingevuld door de mentor	49
3.2 Conclusie	50
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens.....	51
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018	51
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018.....	52
4.3 Conclusie	52
Algehele conclusie.....	53
1.1 Samenvatting analyse van de leerlingpopulatie.....	53
1.2 Algemene onderwijsbehoeften leerlingpopulatie.....	53
1.3 Specifieke onderwijsbehoeften leerlingpopulatie	54

Inleiding

Augustus 2014 is het wetsvoorstel “Passend onderwijs” van kracht gegaan. Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs, waarbij het belangrijk is dat voor elke jongere het onderwijs aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief van een leerling speelt hierbij een belangrijke rol. Het ontwikkelingsperspectief wordt beschreven als “een inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling voor een bepaalde, langere periode, gebaseerd op het verwachte uitstroomniveau”. Om dit goed vast te kunnen stellen, is het belangrijk om een beeld te hebben van de verschillende kenmerken van de individuele leerling en leerlingpopulatie op het Axia College. Van belang is om te onderzoeken in hoeverre deze kenmerken een bevorderende dan wel belemmerende invloed hebben op het leerproces van de leerling.

Er zijn verschillende factoren bekend die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van de leerling. Hierbij kan gedacht worden aan gegevens die vallen onder de kind-kenmerken en omgevingsfactoren. In de huidige analyse wordt als doel gesteld om op beide domeinen informatie te verschaffen. Daarnaast zijn er beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare kenmerken. Als een bepaald kindkenmerk niet te veranderen is, kan gekeken worden in hoeverre het onderwijs aangepast kan worden, met als doel belemmeringen voor het leren te minimaliseren.

Op het Axia College stellen we onszelf als doel om het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de leerlingen en om daarmee in hun behoeften te voorzien, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Om deze reden wordt er waarde gehecht aan een leerlinganalyse waarin de kenmerken van de leerlingpopulatie in kaart zijn gebracht. De analyse van de leerlingengegevens vormt tevens de basis voor het werken met de OPP's en groepsplannen. Omdat de populatie per jaar kan verschillen, zal deze wijze van werken voortdurend aan verandering, verbetering en ontwikkeling onderhevig zijn.

De analyse van de leerlingengegevens biedt ons een uitgangspunt om kritisch naar ons onderwijsaanbod te kijken. Past het onderwijs dat wij bieden goed bij de mogelijkheden en de hulpvragen van onze leerlingen en zijn onze leerkrachten in staat om hun leerkrachtgedrag aan deze leerlingenbehoeftes aan te passen? Deze vragen willen we voortdurend en zo goed mogelijk proberen te beantwoorden.

Voor deze analyse wordt gebruik gemaakt van drie datasets. Allereerst de data van oktober 2018. Daarnaast worden over het schooljaar 2017-2018 de in- en uitstroomgegevens beschreven. Tot slot wordt middels de SCOL vragenlijst de sociale competentie van de leerlingen geanalyseerd op klas- en schoolniveau.

N.B. De termen mavo, vmbo-t/vmbo-tl worden door elkaar gebruikt omdat de verschillende locaties beide benamingen hanteren.

Locatie Vondellaan

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die per 1 oktober 2018 ingeschreven staan op het Axia College, locatie Vondellaan, zijn in de leeftijd van 12 tot 17 jaar. Zij volgen onderwijs op vmbo bbl niveau, vmbo kbl niveau of doorlopen een leerroute (pré-Entree klas) waarbij ze worden voorbereid op de Entree opleiding (niveau 1) van het MBO. Voor de analyse wordt de leerlingpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2018 aanwezig is op deze locatie. Hierbij worden de leerlingen die onderwijs volgen op basis van een observatietraject niet meegenomen. Dit zijn leerlingen die onderwijs krijgen in de Sluisklas. Een speciale 'observatieklas' op het Axia College, met leerlingen die op hun school van herkomst ingeschreven blijven.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats

Van de 101 leerlingen in oktober 2018 zijn 80 (79%) jongens en 21 (21%) meisjes. De leerlingen variëren in leeftijd van 12 tot en met 17 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 13 tot en met 16 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd, oktober 2018

Leeftijd	Aantal	Percentages
12 jaar	11	10.9
13 jaar	20	19.8
14 jaar	24	23.8
15 jaar	23	22.8
16 jaar	21	20.8
17 jaar	2	2.0
18 jaar	-	-
Totaal	101	100%

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt ongeveer de helft uit de stad Amersfoort (47%). De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende gemeenten (zie tabel 2). Uit de gegevens in tabel 2 kan worden herleid dat het grootste gedeelte van de leerlingen (zelfstandig) met de fiets of met de bus naar school komt. Wanneer zij verder weg wonen (regio Utrecht e.o.) komen zij voornamelijk met de trein. Een klein percentage leerlingen (naar schatting 10%) komt met leerlingenvervoer. Dit wordt ingezet wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoord alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en wordt slechts ten dele bepaald door de woonplaats. Bereikbaarheid speelt immers ook een rol.

Tabel 2. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats, oktober 2018

Woonplaats	Aantal leerlingen	Woonplaats	Aantal leerlingen
Amersfoort	48	Cothen	1
Utrecht	5	Hooglanderveen	1
Soest	6	Maarssen	1
Soesterberg	3	Bennekom	1
Zeist	7	Odijk	1
Leusden	4	Buren	1

Baarn	2	Houten	1
Hoogland	3	Nijkerk	1
Bunschoten	5	Nieuwegein	1
Woudenberg	4	De Meern	1
Hilversum	3	Culemborg	1
		Totaal	101

1.2 Leerlingen per leerjaar en klas

In tabel 3 is een momentopname uiteengezet van het aantal leerlingen per leerjaar en klas. Uit de tabel is af te lezen dat het aantal leerlingen per klas bij de start van het schooljaar onevenredig is verdeeld. Dit is vrijwel elk jaar het geval; in de eerste maanden van het schooljaar is er nog enige ruimte om nieuwe leerlingen op te nemen. Er is veelvuldig sprake van tussentijdse instroom.

Tabel 3. Aantal leerlingen per klas, oktober 2018

Klas	Aantal leerlingen	Percentages
1 vmbo bbl/kbl A	12	11.9%
1 vmbo bbl/kbl B	11	10.9%
2 vmbo bbl/kbl A	12	11.9%
2 vmbo bbl/kbl B	10	9.9%
3 vmbo bbl/kbl E&O	12	11.9%
3 vmbo bbl/kbl Z&W	8	7.9%
4 vmbo bbl/kbl E&O	5	5.0%
4 vmbo bbl/kbl Z&W	8	7.9%
Pré-Entree	13	12.9%
Parallelklas	10	9.9%
Totaal	101	100%

De klassenindeling op het Axia College, locatie Vondellaan, kenmerkt zich verder door een aantal zaken. Deze worden hieronder beschreven.

Combinatie van niveaus

Er is voor gekozen om vmbo bbl en vmbo kbl te combineren. Op deze wijze is op- en afstroom snel te realiseren. Differentiatie in het lesaanbod en toetsing vindt plaats op basis van het leerniveau (zoals vastgesteld in het OPP) van de leerling.

A en B klas

In de onderbouw (klas 1 en 2) is er een A en B klas. De klassenindeling wordt gemaakt door het klein CvB op de locatie en wordt zoveel mogelijk gebaseerd op de onderwijsbehoeften van de groep. Dit betekent dat in groep A leerlingen onderwijs volgen met overwegend internaliserende problematiek (denk hierbij aan autisme, stemmingsproblemen, angstproblematiek) en dat in de B groep leerlingen onderwijs volgen waarbij de externaliserende gedragsproblematiek op de voorgrond staat (aandachttekort stoornis, oppositionele opstandige gedragsuitingen).

Gecombineerde bovenbouw klassen

In de bovenbouw (klas drie en vier) wordt de klassenindeling gemaakt op basis van de profielkeuze (Zorg en Welzijn of Economie en Ondernemen).

Groepsgrootte

In de onderbouw is de maximale groepsgrootte 12 leerlingen. In de bovenbouw kan hiervan worden afgeweken, waarbij er wel naar wordt gestreefd dat de groep niet groter wordt dan 14 leerlingen. Op de VSO locatie wisselt de instroom van leerlingen elk jaar sterk per leerjaar en niveau.

De parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod in het schooljaar sinds augustus 2017, waarbij leerlingen die nog niet in staat zijn om mee te draaien in de klas onderwijs krijgen. Dit zijn leerlingen die door ernstige sociaal emotionele of gedragsmatige problematiek worden belemmerd in het volgen van onderwijs in de groep, en die extra begeleiding nodig hebben. De maximaal tien leerlingen blijven in een vast lokaal en één docent verzorgt de lessen. Doel is om geleidelijk weer terug te keren in de schoolstructuur.

Sluisklas

In de dataset van oktober 2018 wordt de Sluisklas niet meegenomen, omdat de leerlingen in deze klas niet ingeschreven staan op de locatie. Vanwege de unieke positie van de klas, volgt een korte omschrijving. Het Axia College biedt namelijk ook ruimte aan leerlingen die voor een observatieperiode onderwijs volgen, buiten de reguliere VO school om. De klas bestaat buiten de bestaande structuur van het Axia College, locatie Vondellaan (andere ingang, pauzeplek en schooltijden). Leerlingen worden hier geplaatst, na advies van het Zorgplatform van het Samenwerkingsverband Eemland, met als doel in tien tot vijftien weken te onderzoeken welke onderwijssetting passend is voor de leerling. Het lesmateriaal wordt aangeleverd door de VO school waar de leerling nog ingeschreven staat.

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

Een groot deel van de leerlingen heeft vanuit het verleden een psychiatrische classificatie (65%). In onderstaande tabel (4) zijn de DSM 4 classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld. Inmiddels is de DSM 5 leidend, maar in de meeste onderzoeksverslagen is de DSM 4 nog gebruikt als classificatiesysteem.

Bij een kleine groep (4 leerlingen) geldt dat er naar aanleiding van een psychodiagnostisch onderzoek geen classificatie is vastgesteld. Voor de overige 31% van de leerlingen geldt dat er geen onderzoek is gedaan, een onderzoek nog loopt, of dat het geheel onbekend is of er onderzoek is gedaan. Bij de leerlingen die (nog) niet onderzocht zijn, geldt in de regel dat de aanpak die de school inzet naar aanleiding van de sociaal emotionele of gedragsproblematiek, die deze leerlingen laten zien, voldoende effect heeft. Er is doorgaans wel sprake van een vermoeden van psychiatrische problemen, maar deze roept bij de school en ouders niet dusdanige vragen op dat een psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk is. Wanneer de aanpak van de school echter onvoldoende effect heeft en de school ervaart (enige mate aan) handelingsverlegenheid in het achterhalen van specifieke onderwijsbehoeften en de in te zetten aanpak hierbij, kan het zo zijn dat wij ouders stimuleren tot het laten uitvoeren van een diagnostisch onderzoek bij een externe instantie (GGZ). In die gevallen wordt de schoolinformatie ook betrokken bij het onderzoek, door deze

aan te leveren aan de betreffende instelling die de diagnostiek uitvoert. Dit is in andere gevallen (wanneer het onderzoek in het verleden gedaan is of buiten ons medeweten om) soms niet het geval, wat mogelijk een vertekend beeld kan geven in de gestelde diagnoses. Uit de onderstaande tabel blijkt het zeer diverse karakter van de problematiek van de leerlingen van het Axia College, locatie Vondellaan. De meest gestelde classificatie is een stoornis in het autistische spectrum. Ook een vorm van ADHD wordt veel vastgesteld. Daarnaast valt op dat er naar aanleiding van onderzoek geregeld sprake is van meerdere classificaties (co-morbiditeit). Dit geeft een indicatie van de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van het Axia College.

Tabel 4. Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV classificaties, oktober 2018

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen okt 18
Enkelvoudige classificaties	
AD(H)D	17
Stoornis in autistische spectrum	18
ODD of Gedragsstoornis NAO (CD)	5
Reactieve hechtingsstoornis	3
Stemmingsstoornis	3
Angststoornis	3
Overig	2
Co-morbiditeit	
AD(H)D en vorm van autisme	5
AD(H)D en ODD	2
AD(H)D en reactieve hechtingsstoornis	2
AD(H)D en gedragsstoornis (CD)	1
AD(H)D en angststoornis	1
AD(H)D, CD en reactieve hechtingsstoornis	1
Hechtingsstoornis en gedragsstoornis	1
ADHD, ODD en PTSS	1
ADHD, ASS en PTSS	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	66
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	4
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	70
Totaal aantal leerlingen, waarbij geen onderzoek is gedaan	31

*Eventuele verslavingsproblematiek van leerlingen is niet meegenomen in de analyse.

1.4 Medicatie

In 2018 gebruikt ongeveer 23% van de leerlingen medicatie (zie tabel 5), waar dit bekend is bij school. Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer 'psychostimulantia' (ritalin, concerta, methylfenidaat), dat wordt gebruikt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken, met als gevolg dat veel van de leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Ander gebruikte medicatie wordt 'atypische antipsychotica' genoemd (zoals risperdal, risperidon en abilify) tegen psychische problematiek. Er is geen inventarisatie gemaakt van de verdeling van het type medicatie.

Tabel 5. Medicatiegebruik onder leerlingen, oktober 2018

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	23	22.8%
Niet	78	77.2%
Totaal	101	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling minimaal een (totaal) IQ van ongeveer 75 moet hebben om te kunnen slagen voor een vmbo bbl traject en een gemiddeld IQ (ongeveer 100) om een vmbo tl traject succesvol te kunnen doorlopen. Het Praktijkonderwijs is in principe geschikt voor leerlingen met een IQ tussen 55 en 80.

Het Axia College, locatie Vondellaan is een school voor vmbo bbl en kbl onderwijs. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht een vmbo-programma aan te kunnen. Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Om die reden wordt als 'vuistregel' gehanteerd dat een leerling een geschat minimaal IQ dient te hebben van ongeveer 80. Daarnaast zijn er nog andere indicatoren van belang voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie t.b.v. de beheersing van leervoorwaarden en de belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Dit wordt, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en het uitstroomperspectief in het OPP (ontwikkelingsperspectief plan). Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO VO afgenomen (in september en april bij de eerstejaars en daarnaast in april bij de tweede- en derde jaars leerlingen).

Van het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Vondellaan, zijn intelligentiegegevens bekend (63%), gemeten met de meest gangbare test, namelijk de WISC III. Er wordt alleen een uitspraak gedaan over de leerlingen die onderzocht zijn met de WISC-

III intelligentietest, omdat de overige tests andere definities hanteren dan ‘verbaal’, ‘performaal’ en ‘totaal IQ’ en het te ver voert om ze individueel te bespreken.

Uit onderstaande tabel (6) is af te lezen dat het grootste aantal leerlingen van het Axia College, locatie Vondellaan, een totaal IQ heeft tussen 80 en 110. Bij een kleine groep (5 leerlingen) wordt een totaal IQ van 110 of hoger gezien. Bij deze leerlingen spelen overige factoren een dusdanig belemmerende rol binnen het onderwijsleerproces, dat zij binnen het reguliere onderwijs (in het voortraject van het Axia College) al in een lager onderwijsniveau zijn ingedeeld dan zij (puur) op basis van alleen hun intelligentie aan zouden kunnen. Een ander opvallend gegeven uit tabel 6, is dat twee leerlingen een intelligentiescore behalen van onder de 70. Op basis van alleen het intelligentie coëfficiënt zou Praktijkonderwijs als niveau beter passend zijn. Bij deze leerlingen geldt echter dat andere (didactische) informatie wel uitwijst dat vmbo haalbaar zou moeten zijn.

Belangrijk om te vermelden is dat in 2018 ongeveer één derde deel van de 64 (middels de WISC-III) onderzochte leerlingen een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau heeft. Dit betekent dat er een significant verschil bestaat tussen het talige (verbale) en visueel-ruimtelijke (performale) vermogen van de leerling, waardoor het totaal IQ met voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. Een zogenaamd ‘discrepant intelligentieprofiel’ vormt een belemmerende factor binnen de onderwijsleersituatie. Zo hebben leerlingen bij wie het verbale IQ significant hoger ligt dan het performale, in de regel plannings- en organisatieproblemen en veel moeite met ruimtelijk inzicht. Zij vinden het moeilijk om verbale kennis om te zetten in handelen en worden in de regel cognitief overschat; men spreekt hen aan op het niveau van hun talige vermogen. Andersom worden leerlingen met een hoger performaal IQ juist cognitief onderschat; zij ervaren vaak veel moeite met zaken die een beroep doen op bijvoorbeeld woordenschat, maar hebben wel degelijk visueel-ruimtelijk inzicht. Dit vraagt een andere manier van ondersteuning door docenten, bijvoorbeeld een instructie met visueel materiaal. Bij de leerlingen waarbij er sprake is van een disharmonisch profiel, zijn specifieke onderwijsbehoeften opgenomen in het OPP.

Tabel 6. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III, oktober 2018

IQ-gegevens:	Aantal leerlingen
TIQ <70 (zeer moeilijk lerend niveau)	2
TIQ 70-80 (moeilijk lerend niveau)	8
TIQ 81-90 (benedengemiddeld niveau)	24
TIQ 91-110 (gemiddeld niveau)	25
TIQ > 110 (bovengemiddeld niveau en hoger)	5
Totaal onderzochte leerlingen	64
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel	
Waarvan VIQ>PIQ	12
Waarvan PIQ>VIQ	6
Niet getest/onbekend	16
Anders (NIO,NDT,SON etc.)	21
Totaal aantal leerlingen	101

*Bij de telling is geen rekening gehouden met verouderde gegevens. In de regel is een testuitslag van een intelligentieonderzoek twee jaar geldig na afname.

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die zeer belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Per 1 oktober zijn er op het Axia College, locatie Vondellaan, 5 leerlingen met dyslexie. Bij nog 4 leerlingen is er sprake van een gemengde of matige receptieve expressieve taalstoornis en taalontwikkelingsstoornis. Bij geen leerling is op dat moment de officiële classificatie dyscalculie vastgesteld.

Als een leerling met een leerstoornis wordt aangemeld, wordt tijdens de intake uitgebreid besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken. In de aanpak van dyslexie zet de school zo nodig een aantal compenserende middelen in. Zo hebben leerlingen met dyslexie bijvoorbeeld het recht om langer door te werken bij toetsen, wordt lesstof of een toets indien wenselijk voorgelezen of worden toetsen vergroot of op een andere kleur papier aangeboden. Toetsen waarbij spelling een rol speelt in de normering worden anders beoordeeld. Tijdens de drie algemene toetsweken is er een speciaal lokaal gereserveerd voor leerlingen met dyslexie, waar middels extra ondersteuning adequate begeleiding kan worden ingezet.

Kenmerkend voor de leerlingpopulatie op het Axia College, is dat meer leerlingen dan deze 9 leerlingen problemen ervaren op het gebied van leren door opgelopen leerachterstanden vanuit het verleden. Extra ondersteuning wordt geboden, en omschreven in het OPP. Dit kan variëren van extra begeleiding in de les (intensieve instructiegroep in het groepsplan) tot begeleiding en één op één coaching buiten de lessituatie om.

1.7 Conclusie

Al met al kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Vondellaan, vanuit zowel intelligentie- als psychiatrische problematiek sterk belemmerende factoren kunnen ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Hierbij is kenmerkend dat de problematiek zeer uiteenlopend en divers is. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt signaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Ook leerproblemen komen voor. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften. Waar het kan, wordt een gemeenschappelijke gedragsaanpak gehanteerd zoals beschreven in de groepsplannen en jaarplanningen. Waar nodig worden voor deze leerling specifieke onderwijsbehoeften omschreven in het Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP), zodat voor iedere leerling zo goed mogelijke ondersteuning op maat kan worden gerealiseerd.

In dit hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, wordt in het volgende hoofdstuk beschreven.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

2.1 Woonsituatie

Het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Vondellaan, woont thuis bij zijn of haar ouder(s) (93%). Naast deze woonsituatie is er een aantal leerlingen dat woont op een groep / internaat, bij pleegouders of bij andere familie. Van de leerlingen die thuis woont, is er bij ongeveer een derde van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologische ouders nog bij elkaar zijn. Bij de andere groep is er sprake van een 1-ouder gezin, samengesteld gezin of co-ouderschap. Bij een aantal leerlingen geldt dat de andere ouder geheel niet meer in beeld is of overleden is.

Bij tabel 7 moet opgemerkt worden dat de woonsituaties van de leerlingen regelmatig aan veranderingen onderhevig zijn. We zien bij leerlingen met complexe problematiek dat er in de thuissituatie ook sprake kan zijn van onrust. Een (vrijwillige) uithuisplaatsing kan dan volgen. Redenen voor een uithuisplaatsing houden veelal verband met zorgelijke thuissituatie, zorgelijke vrijetijdsbesteding en / of criminaliteit. De school speelt hierin een signalerende rol en rapporteert zorgen over leerlingen richting de betrokken hulpverleners. De wisselende gezinssamenstellingen en woonplekken verklaren mogelijk waarom ouderparticipatie een aandachtspunt is op het Axia College, locatie Vondellaan. Er is veelal sprake van wisselende e-mailadressen en telefoonnummers. Als doel wordt gesteld ouder(s)/verzorger(s) zoveel mogelijk te betrekken, om de ontwikkeling van de leerling te optimaliseren.

Tabel 7. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2018

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Gezaghebbende Ouder(s)	93	92.0%
Ander familie lid	2	2.0%
Pleegouders	5	5.0%
Internaat/groep	1	1.0%
Totaal	101	100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader

In tabel 8 is uiteengezet vanuit welk kader hulpverlening bij de leerlingen is betrokken. Bij iets meer dan de helft van de leerlingen is het wijkteam of SAVE betrokken. Sinds januari 2015 zijn er wijkteams in de gemeente Amersfoort, waar altijd de eerste hulpvraag vanuit een gezin of individu wordt neergelegd. De benaming voor dit type hulpverlening kan wisselen per gemeente. Ook termen als "lokaal team" en "buurteam" komen voorbij, maar de functie en verantwoordelijkheid is veelal hetzelfde.

Zoals bekend bij school hebben op 1 oktober 38% van de leerlingen een actieve betrokkenheid vanuit het wijkteam of SAVE team (vrijwillig kader). Bij 14% is SAVE betrokken vanuit een verplicht kader; jeugdbescherming of jeugdreclassering. Dit is een gedwongen maatregel die de rechter kan opleggen als vrijwillige hulp onvoldoende werkt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld'. Gezinsvoogden begeleiden een gezin bij de opvoeding, tot de ouders dit weer zelfstandig kunnen overnemen. Of leerlingen krijgen bemoeienis van jeugdreclassering. Een jongere die met de politie in aanraking is geweest en een proces-verbaal heeft gekregen, kan jeugdreclassering krijgen. De leerling krijgt dan een op maat gesneden begeleidingsplan dat moet voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Bij een paar leerlingen is er sprake van een voogdij maatregel, uitgevoerd door een organisatie als Samen Veilig of WSG. Dit betekent dat er een voogd betrokken is.

Het aantal leerlingen waarbij in 2015 geen wijkteam of SAVE team bij betrokken is, wordt geschat op 49%. Dit hoeft niet te betekenen dat aan deze leerlingen helemaal geen hulpaanbod wordt gedaan. Ouders kunnen namelijk ook nog via de huisarts hulp voor een kind organiseren of dit met eigen middelen regelen.

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Vrijwillig kader: wijkteam *, SAVE	38	37.6%
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE, JR, OTS, voogdij)	14	13.9%
Niet van toepassing of onbekend	49	48.5%
Totaal	101	100%

*Betreft alleen de op dat moment actieve inzet van het Wijkteam, zoals bekend bij school.

Jeugdreclassering kan ook opgelegd worden door de rechter, vanwege frequent ongeoorloofd schoolverzuim. In tabel 9 staat weergegeven dat een derde van de leerlingen op het meetmoment in 2018 contact heeft met de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling wonend is. Dit kan gaan om een eerste leerplichtmelding vanuit school (volgens het verzuimprotocol) en een schriftelijke waarschuwing, tot een intensief traject en een proces verbaal dat naar de rechter gaat.

Tabel 9. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2018

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	32	32%
Niet van toepassing	69	68%
Totaal	101	100%

2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties

Een gezin of jongere kan (vanuit het wijkteam of huisarts) verwezen worden naar de geestelijke gezondheidszorg of andere hulpverlenende instanties. Bij 25% van de leerlingen is sprake van betrokkenheid vanuit de GGZ, veelal de specialistische GGZ, waarbij de zorg zich voornamelijk richt op de leerling. Betrokkenheid van een psychiater die alleen de medicatie controleert, is hierin niet meegenomen. Het gaat hierbij om regelmatige en lopende contacten tussen leerling en behandelaar. Veelal is hier sprake van cognitieve gedragstherapeutische interventies gericht op gedrag en / of sociaal emotioneel functioneren. Een veelvoorkomende behandeling is Agressie Regulatie training op maat (AR op maat), geboden door de Waag in Amersfoort. Er is sprake van een samenwerkingsrelatie met de forensische specialist. Bij 13% van de gezinnen is de hulp gericht op ouders en de leerling, of de gehele gezinscontext. Hieronder wordt niet de betrokkenheid van het wijkteam verstaan, maar er is een instelling betrokken als De Waag, Timon, Altrecht o.i.d. Hierbij kan gedacht worden aan intensieve behandelprogramma's als FAST, MDFT, ACT. Zo'n 8 procent van de leerlingen heeft naast school een coach vanuit organisaties als SOVEE en EFM support.

Bij de data uit tabel 10 is directe hulp vanuit het wijkteam of SAVE team, zoals in de vorige paragraaf beschreven, buiten beschouwing gelaten. Ook is er geen rekening gehouden met een combinatie van individuele, groepsgewijze of gezinsbegeleiding. De cijfers moeten met

voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, omdat school niet altijd direct geïnformeerd wordt over de betrokken hulpverlening bij een leerling. Desondanks wordt als doel gesteld op het Axia College om zo goed mogelijk de contacten te onderhouden met de betrokken hulpverleners rondom een leerling. De mentor heeft als taak om op regelmatige basis te communiceren over de ontwikkelingen van een leerling op school. Ook bij het aanwenden van hulpverlening kan school een ondersteunende en voorlichtende rol spelen.

Zodra er zorgen zijn over een leerling wordt de leerling ook altijd gemeld in de landelijke Verwijsindex. De Verwijsindex is een digitaal systeem waarin professionals hun betrokkenheid bij een jeugdige en/of ouders kunnen laten zien door een signaal er in te zetten. Als er sprake is van een match tussen verschillende organisaties, kan er contact opgenomen worden en is het doel samenwerking en afstemming. Ouders en de leerling worden hierover geïnformeerd.

Tabel 10. Betrokken hulpverlening, oktober 2018

Hulpverlening	Aantal	Percentage
Individuele behandeling (GGZ)	25	24.8%
Groepsgewijze behandeling	1	1.0%
Systeemgerichte behandeling of begeleiding ouders	13	12.9%
Dagbehandeling / Deeltijd behandeling (intensief aanbod)	2	2.0%
Coaching voor leerling	8	7.9%
Pleegzorg	2	2.0%
Niet van toepassing / onbekend	63	62.4%

2.4 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er in de omgeving van de leerling verschillende risicofactoren zijn die het schoolse functioneren kunnen belemmeren. Er is sprake van wisselende woonsituaties en gezinssamenstellingen. Daarnaast zijn de leerlingen veelal bekend met hulpverlening (jeugdzorg, ggz, reclassering e.d.). Ook de leerplichtambtenaar is een bekende partij voor een substantieel aantal leerlingen op het Axia College. Deze hulpverlenende instanties vormen belangrijke ketenpartners. Voor school zijn de omgevingsfactoren rondom een leerling soms moeilijk om in positieve zin te beïnvloeden vanwege de hoeveelheid aan factoren en de complexiteit hiervan. Wel zien we het als onze taak om bij zorgen te allen tijde onze signalerende rol te vervullen richting ouders, verzorgers, hulpverlening, leerplicht, politie, gemeente e.d. Ook leert de ervaring dat de samenwerking met alle betrokkenen rondom een leerling soms moeizaam verloopt. Dit wordt mede veroorzaakt door de Transitie jeugdzorg en de recente verandering op het gebied van de sociale kaart. Werkdruk van hulpverleners lijkt hoog te zijn en de taken en verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en consistent, met als gevolg dat de leerlingen niet altijd de hulp krijgen die ze nodig hebben. Ondanks deze belemmeringen zien we het als taak van ons als “speciale” school om te blijven rapporteren en signaleren, ronde tafel gesprekken te organiseren en waar nodig ketenpartners uit te nodigen en processen te evalueren.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten

3.1 SCOL ingevuld door de mentor

De mate van sociale competentie wordt in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat twee keer per jaar wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuze maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau dat we beogen te behalen in de examenklassen is 3.5.

In de onderstaande tabel staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet, over het schooljaar 2017-2018. Zichtbaar is het gemiddelde van de groep, zoals beoordeeld door de mentor, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Tabel 11. Analyse van sociale opbrengsten per klas, verdeeld over twee meetmomenten, ingevuld door de mentor.

SCOL	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
1BK A	3.0	2.7	3.0	2.7	2.7	2.7	3.0	3.0	2.8	2.8	3.0	3.0	3.3	3.3	3.0	3.4
1BK B	3.7	3.7	3.0	2.7	3.4	3.0	2.0	1.7	3.5	3.0	3.0	2.7	3.0	3.3	3.0	2.3
2BK A	3.4	3.3	3.5	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.3	3.3	3.4	3.4	3.3	3.3	3.0	3.0
2BK B	3.7	3.4	3.5	3.3	2.7	3.4	2.0	2.7	3.0	3.0	3.0	3.0	3.3	3.5	3.4	3.7
3BK E&O	3.0	3.0	3.3	2.8	2.3	3.0	3.0	3.0	3.0	2.8	3.7	3.0	3.3	3.0	3.0	3.0
3BK Z&W	3.3	3.3	3.3	3.0	3.4	3.0	2.7	3.3	3.5	3.3	3.7	3.7	3.0	3.3	3.4	3.3
4BK	3.0	2.7	2.5	2.8	2.7	2.7	2.4	2.7	3.0	2.5	3.0	3.3	2.8	3.0	2.3	2.4
Pre Entree A	3.0	3.3	2.5	2.8	2.7	2.3	3.0	3.0	2.8	3.3	3.3	4.0	3.3	2.8	3.0	2.0
Pre Entree B	3.3	3.4	2.5	2.0	3.0	4.0	3.0	2.7	3.0	3.8	3.3	2.0	3.0	2.0	2.3	1.7
Parallel klas	3.7	3.4	3.5	2.8	2.7	2.4	3.4	2.4	3.5	3.5	3.0	3.4	4.3	3.5	3.3	2.7

Allereerst wordt opgemerkt dat de resultaten met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. Kenmerkend voor het Axia College is de grote tussentijdse instroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepssamenstelling tijdens de najaarsmeting sterk kan verschillen met de leerlingen in een groep tijdens de voorjaarsmeting. Hierdoor dienen conclusies op groepsniveau voorzichtig te worden geformuleerd. Daarnaast blijft het invullen van de SCOL een subjectieve beoordeling van een mentor.

In tabel 11 wordt gezien dat op de meeste schalen en in de meeste groepen een gemiddelde van 3,0 wordt gescoord, conform de gehanteerde standaard. Gekeken naar het totaalbeeld (schoolbreed) dan wordt gezien dat de competenties 'aardig doen', 'jezelf presenteren' en 'omgaan met ruzie' het meest lastig zijn voor de leerlingen. Onze leerlingen scoren over het algemeen beter op: ervaringen delen, keuze maken en een taak uitvoeren.

Gezien het eerder opgestelde streefniveau van 3,5 kan worden verwacht dat de leerlingen in de examenklassen (4 vmbo bk en Pre Entree) op de verschillende competenties richting deze score gaan. Uit de analyse van het schooljaar 2017-2018 blijkt het tegendeel echter waar. Mogelijk wordt de score gedrukt door de kritische kijk van de mentoren van deze klassen. Van de leerlingen in de examenklas worden immers meer vaardigheden verwacht, dan van een eerstejaars groep.

Als wordt gekeken naar de gemiddelde score voor sociale competentie op schoolniveau wordt ook gezien dat de gehanteerde standaard wordt behaald voor zowel de najaarsmeting als de voorjaarsmeting, met respectievelijk de scores 3.2 en 3.1.

3.2 SCOL ingevuld door de leerling

De leerlingen hebben ook de SCOL ingevuld, in het najaar en in het voorjaar. Ook voor de leerlingen geldt dat ze 26 vragen beantwoorden, verdeeld over de acht categorieën. Een verschil is dat de leerlingen de SCOL invullen middels een drie-puntschaal (bijna nooit, soms, bijna altijd). Het schooljaar 2017-2018 is het gemiddelde van de gehele school, op alle categorieën gecombineerd, bij beide metingen ongeveer 2.3. Ook bij de leerlingSCOL geldt dat hoe hoger de score, des te positiever zijn de leerlingen over het eigen sociale functioneren. Aangezien de schaal uit drie punten bestaat, is 2.3 een positieve beoordeling.

3.3 Conclusie

Op basis van de analyse van de sociale opbrengsten van het schooljaar 2017-2018 wordt zichtbaar dat het overgrote deel van de groepen de gehanteerde standaard wel haalt. Het streefniveau bij uitstroom blijkt nog moeilijk te realiseren. Binnen de school moet vooral extra en structureel aandacht zijn voor competenties die vallen onder de schalen: 'aardig doen', 'jezelf presenteren' en 'omgaan met ruzie'. In de groepsplannen is per groep beschreven aan welke doelen, vallend onder de leergebied overstijgende vaardigheden, wordt gewerkt. Hierin staat beschreven hoe er zowel tijdens de vaklessen, als tijdens de mentorlessen aandacht is voor zaken als leren leren, leren een taak uitvoeren en leren functioneren in sociale situaties. Daarnaast is de school bezig met de implementatie van SW PBS (schoolwide positive behavioral support). Een methodiek, waarmee wordt gestreefd naar een positief schoolklimaat. Gekoppeld aan PBS zitten ook gedragslessen en een beloningssysteem, met als doel om leerlingen te leren en te stimuleren om positief sociaal gedrag te laten zien.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018

In schooljaar 2017-2018 zijn er in totaal 80 leerlingen ingestroomd op het Axia College, locatie Vondellaan. Meer dan de helft van de leerlingen maakt een start op het Axia College aan het begin van het schooljaar. Bij de overige 40% van de leerlingen is er sprake van tussentijdse instroom. Met name in de maanden september, januari en maart is er opvallend veel instroom (zie tabel 12).

Voor het onderwijs betekent dit dat de groepen regelmatig onderhevig zijn aan veranderende samenstellingen. Dit heeft gevolgen voor de groepsdynamica. Vanuit de fasen van groepsvorming (Tuckman), kan gesteld worden dat de groep regelmatig terugvalt in het stadium 'storming'. In deze fase proberen de leerlingen hun positie in de groep in te nemen. Dit leidt onvermijdelijk tot strijd en gespannenheid.

Tabel 12. Instroom van leerlingen, 2017-2018, per maand.

Maand	Instroom leerlingen	Percentages
Augustus	48	60.0%
September	5	6.3%
Oktober	1	1.3%
November	2	2.5%
December	3	3.8%
Januari	5	6.3%
Februari	2	2.5%
Maart	7	8.8%
April	3	3.8%
Mei	2	2.5%
Juni	2	2.5%
Juli	0	-
Totaal	80	100%

In tabel 13 staat beschreven in welke klassen de nieuw ingestroomde leerlingen starten. Bijna 30% start in de eerste klas op het Axia College, locatie Vondellaan. De overige leerlingen starten in de andere groepen, waarbij de tweede klas en de pre-entree klas eruit springen, met respectievelijk 25% en 22%. Veel van de leerlingen hebben dus te maken met schoolwisselingen en een onderbroken schoolloopbaan. De leerkrachten dienen alert te zijn op eventuele hiaten in de leerontwikkeling en mogelijke achterstanden op zowel didactisch- als op sociaal emotioneel gebied.

Tabel 13. Instroom van leerlingen, het schooljaar 2017-2018 in de verschillende klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentages
Eerste klas	23	28.8%
Tweede klas	20	25.0%
Derde klas	11	13.8%
Vierde klas	1	1.3%
Pre entree	18	22.5%
Parallelklas	7	8.8%
Totaal	80	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018

Het schooljaar 2017-2018 zijn in totaal 44 ingeschreven leerlingen uitgestroomd. Gezien het gegeven dat er in datzelfde schooljaar ook 80 leerlingen zijn ingestroomd, betekent dat er in 2017-2018 een hoog verloop is geweest van leerlingen.

In tabel 14 staat weergegeven waar de leerlingen naartoe zijn uitgestroomd. Wat hierbij opvalt is dat het de helft van de leerlingen uitstroomt naar het MBO. Daarnaast gaat ook een substantieel aantal leerlingen naar ander VSO. Vier leerlingen stromen op naar de mavo.

Tabel 14. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2017-2018, naar type onderwijs en niveau.

Uitstroom	Aantal leerlingen 2017-2018	Percentages
Dagbesteding	2	4.5%
Arbeid	4	9.1%
Praktijkonderwijs V(S)O	2	4.5%
MBO niveau 1	13	29.5%
MBO niveau 2	6	13.6%
MBO niveau 3/4	3	6.8%
Regulier VO	1	2.3%
Ander VSO	7 (waarvan 4 opstroom naar MAVO)	15.9%
Leerplichtzaak	1	2.3%
Gesloten jeugdzorg / detentie	5	11.4%
Totaal	44	100%

Op het gebied van de opbrengsten wordt in tabel 15 zichtbaar dat eind schooljaar 2017-2018 5 leerlingen een volledig VMBO-KBL of BBL diploma hebben gehaald.

Tabel 15. Examenresultaten schooljaar 2017-2018.

Opleiding	Kandidaten	Diploma	Certificaten
Pré-Entree		Doorstroom naar MBO Entree - 8 Niveau 2 - 2	
4 vmbo bbl	3	3	
4 vmbo kbl	3	2	1 leerlingen heeft 5 certificaten behaald

4.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat op het Axia College, locatie Vondellaan, er sprake is van veel tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepssamenstellingen aan verandering onderhevig zijn, en dit kan een belemmerende invloed hebben op de groepsdynamica en de fase van presteren (Tuckman). Daarnaast wordt gezien dat het slagingspercentage het schooljaar 2017-2018 hoog ligt.

Locatie Utrechtseweg

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die in oktober 2018 ingeschreven staan op de onderbouwlocatie mavo, havo, vwo van het Axia College kenmerken zich door zowel internaliserend als externaliserend probleemgedrag. Zij volgen het eerste of tweede leerjaar van het mavo-, havo- of vwo-programma. Voor deze analyse wordt de leerlingenpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2018 aanwezig is op de onderbouwlocatie van het Axia College.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats

Van de 101 leerlingen zijn 86 (86,9%) jongen en 15 (15,2%) meisje. Er is dus een overgrote meerderheid aan jongens op deze locatie. Een sterke meerderheid aan jongens binnen het (V)SO wordt landelijk teruggezien. De leerlingen variëren in leeftijd van 11 t/m 16 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 13 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd

Leeftijd	Aantal leerlingen	Percentage
11 jaar	3	3,0%
12 jaar	27	26,7%
13 jaar	44	43,6%
14 jaar	19	18,8%
15 jaar	7	6,9%
16 jaar	1	1,0%
Totaal	101	100%

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt ongeveer de helft (45,5%) uit de stad Amersfoort. De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende dorpen of uit Utrecht en omstreken (zie tabel 2). Bijna de helft (44,6%) van de leerlingen komt zelfstandig met de fiets naar school (35,7%) of wordt door zijn ouders gebracht (8,9%). Een klein deel van de leerlingen reist met openbaar vervoer (4,9%). Een krappe meerderheid (51,5%) komt met leerlingenvervoer, toegekend en ingezet door de gemeente. Dit wordt toegekend wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoordere alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en is afhankelijk van bereikbaarheid en woonplaats. Op deze locatie komt een relatief groot aantal leerlingen met leerlingenvervoer. Oorzaken hierin liggen waarschijnlijk voornamelijk in de relatief jonge leeftijd van de leerlingen, gecombineerd met het gegeven dat de locatie vrij afgelegen ligt en de psychopathologie van de jongeren (veelal ASS), waardoor het voor veel ouders als risicovol wordt gezien om hun zoon of dochter al zelfstandig te laten reizen.

Tabel 2. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats

Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage	Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage
Amersfoort	46	45,5%	IJsselstein	1	1,0%
Baarn	3	3,0%	Leersum	1	1,0%
Barneveld	1	1,0%	Leusden	4	4,0%
Bennekom	1	1,0%	Maarn	1	1,0%
Blaricum	1	1,0%	Nieuwegein	1	1,0%
Cothen	1	1,0%	Nijkerk	2	2,0%
De Bilt	2	1,0%	Scherpenzeel	1	1,0%
Den Dolder	1	1,0%	Soest	5	5,0%
Ede	2	2,0%	Soesterberg	3	3,0%
Harderwijk	1	1,0%	Stoutenburg	1	1,0%
Hilversum	1	1,0%	Utrecht	2	2,0%
Hoevelaken	2	2,0%	Werkhoven	1	1,0%
Hoogland	5	5,0%	Wijk bij Duurstede	1	1,0%
Hooglanderveen	2	2,0%	Woudenberg	2	2,0%
Houten	1	1,0%	Zeist	5	5,0%
			Totaal:	101	100%

1.2 Leerlingen per klas, per leerjaar en per niveau

In tabel 3 is het aantal leerlingen per klas uiteengezet op 1 oktober 2018. Er wordt een maximale groepsgrootte van 12 leerlingen per klas gehanteerd, met uitzondering van de parallelklas (8). In de eerstejaars groepen is er qua klassenindeling rekening gehouden met de problematiek van leerlingen bij de samenstelling van de groepen. Er is te zien dat van de vier eerstejaars groepen er twee op 1 oktober het maximale leerlingenaantal hebben bereikt. In klas 1D zitten op dat moment officieel 13 leerlingen, maar twee zijn op tijdelijke basis in de parallelklas geplaatst. Bij één van deze twee leerlingen is de verwachting dat hij op korte termijn terugkeert in klas 1D; om die reden is hier een plek voor opgehouden. De andere leerling hoort officieel ook in 1D thuis (deze klas blijft verantwoordelijk voor het lesmateriaal en de toetsen), maar is voor langere tijd in de parallelklas geplaatst, vanwege een beperkte belastbaarheid op medisch gebied. Voor deze leerling wordt in klas 1D dus geen aparte plek opgehouden. In klas 1B, die bedoeld is voor leerlingen met overwegend externaliserende problematiek, is op 1 oktober nog 1 plek open. Overwegend kan gesteld worden dat de eerstejaars groepen op 1 oktober 2018 (en eigenlijk al vanaf het begin van het schooljaar) nagenoeg 'vol' zitten. Er is weinig tot geen ruimte meer tot het tussentijds opnemen van nieuwe leerlingen die gedurende het schooljaar aangemeld worden.

Wat betreft de tweedejaars groepen, is er qua klassenindeling een verdeling op niveau en aard van de problematiek gemaakt. In de drie mavo/havo groepen is te zien dat er nog één plek open is in de groep met leerlingen met overwegend externaliserende problematiek (2A) en er in klas 2C, bedoeld voor leerlingen met overwegend internaliserende problematiek, nog twee plekken zijn gereserveerd voor de kortdurende plaatsingen van de leerlingen in de parallelklas. Klas 2B en 2C hebben hiermee hun maximale leerlingenaantal bereikt. In de twee 2 havo/vwo klassen is op 1 oktober meer ruimte om nog nieuwe leerlingen op te nemen, waarbij wel zichtbaar is dat de klas met leerlingen met overwegend internaliserende problematiek nog één plek beschikbaar heeft en de andere klas nog vier. Concluderend kan gesteld worden dat zowel bij de eerste- als tweedejaars groepen en ongeacht het niveau, de

klassen met leerlingen met voornamelijk internaliserende problematiek hun maximale leerlingenaantal al hebben bereikt op 1 oktober (en eigenlijk al aan het begin van het schooljaar) en dat er nog enkele plekken beschikbaar zijn voor de meer externaliserende leerling. Alleen in 2 havo/vwo zijn nog meer dan enkele plekken beschikbaar, die gedurende het schooljaar opgevuld kunnen worden.

Tabel 3 Aantal leerlingen per klas, oktober 2018

Klas	Aantal leerlingen	Percentages
1A m/h/v	12	11,9%
1B m/h/v	11	10,9%
1C m/h/v	12	11,9%
1D m/h/v	11 + 2P	10,9%
2A m/h	10 (+ 1 observatieplek)	9,9%
2B m/h	12	11,9%
2C m/h	10 + 2P	9,9%
2D h/v	8	7,9%
2E h/v	10 + 1P	9,9%
Parallelklas	6 (als hierboven vermeld)	5,9%
Totaal	95 + 6 (+ 1 observatie) = 101	100%

Zoals hierboven al enigszins beknopt omschreven, kenmerkt de klassenindeling op de onderbouwlocatie van het Axia College zich door de volgende punten:

1. Combinatie van niveaus

Er is voor gekozen om leerlingen met mavo-, havo- en vwo-niveau te combineren in de eerstejaars groepen en in de tweedejaars klassen steeds twee onderwijsniveaus te combineren. Het Axia College is een voorstander van een uitgesteld keuzemoment wanneer het gaat om het bepalen van de uiteindelijke leerroute van de leerling en de daaraan gekoppelde uitstroombestemming. Een VSO-school, dus ook locatie Utrechtseweg, is verplicht om binnen zes weken een OPP (ontwikkelingsperspectief plan) op te stellen en daarin het perspectief van een leerling vast te stellen met de beargumenteerde uitstroombestemming van een leerling. Door de gecombineerde brugklassen wordt echter getracht de leerling zodanig cognitief te kunnen stimuleren dat, binnen het kleinschalige en gestructureerde VSO-klimaat, het beste in hen naar boven wordt gehaald. Dit kan een perspectiefwijziging voor een leerling betekenen wanneer hij structureel op een hoger niveau functioneert dan zijn oorspronkelijke (al ambitieus) vastgestelde perspectief. In de eerstejaars groepen wordt in de basis een havo-niveau aangehouden als niveau van lesgeven. Differentiatie in het lesaanbod vindt echter plaats op basis van het leerniveau van de leerling en zijn capaciteiten per vak. Toetsing vindt eveneens plaats op het in het OPP vastgestelde leerniveau van de leerling. Binnen de tweedejaars groepen wordt in de basis lesgegeven op het hoogst-aanwezige niveau en wordt naar beneden gedifferentieerd voor de leerlingen die een lager onderwijsniveau volgen. Differentiatie naar boven vindt eveneens plaats per vak voor de excellente leerlingen, bijv. in de vorm van 'compacten' van reguliere lesstof en het aanvullen van deze stof met verrijkingsmateriaal. Aan het eind van het tweede jaar zal per leerling een bindend advies worden gegeven door de Commissie voor de Begeleiding (CvB) op locatie m.b.t. het onderwijsniveau dat de leerling gaat volgen op de bovenbouwlocatie.

Op 1 oktober 2018 zijn er op locatie Utrechtseweg 54 leerlingen die een mavo-route volgen, 41 leerlingen die een havo-route volgen en 6 leerlingen die een vwo-route volgen. Per leerjaar ziet de verdeling eruit zoals weergegeven in tabel 4.

Tabel 4 Aantal leerlingen per leerjaar en leerroute

Leerjaar	Opleidingsniveau / leerroute	Aantal leerlingen	Percentage
1	mavo	30	29,7 %
	havo	18	17,7 %
	vwo	4	4,0 %
2	mavo	24	23,8 %
	havo	23	22,8 %
	vwo	2	2,0 %
Totaal	-	101	100 %

Leerlingen worden in een leerroute geplaatst op basis van een overweging die gebaseerd is op didactische en cognitieve gegevens en belemmerende en beschermende factoren. Hierbij weegt het schooladvies van de basisschool zwaar. Deze overweging staat beschreven in het OPP van de leerling. Uit de tabel kan worden opgemaakt dat de meerderheid van de leerlingen een mavo-leerroute volgt op deze locatie. Daarnaast volgt een aanzienlijk deel van de leerlingen havo. Het aantal leerlingen dat een vwo-route volgt is nog sterk in de minderheid. Naast hun intelligentie, moeten leerlingen over relatief veel leergebiedoverstijgende vaardigheden beschikken om deze route succesvol te kunnen doorlopen. Voor leerlingen in het VSO vormt dit een extra uitdaging, vanwege hun belemmerende factoren. Het doel blijft echter om leerlingen door middel van het onderwijssysteem en klimaat in de onderbouw, zoveel mogelijk naar een hoger niveau te kunnen brengen, mits dit binnen hun cognitieve mogelijkheden ligt.

2. Gecombineerde mentor-/vakdocentenstructuur

Op de Utrechtseweg wordt gewerkt met een combinatie van een mentor- en vakdocentenstructuur, waarbij de mentoren verantwoordelijk zijn voor (om en nabij) een viertal vakken en de mentorlessen (SOVA, studievaardigheden, loopbaan- en burgerschap). Hier is bewust voor gekozen, zodat de VSO-leerlingen in de onderbouw gedeeltelijk een 'verlengde basisschoolcultuur' ervaren waarin de mentor als een soort groepsleerkracht fungeert, de mentor het meeste zicht heeft op zijn/haar leerlingen en de leerlingen veel veiligheid en structuur ervaren, doordat de mentor iedere dag de helft van de lessen geeft. De dag wordt ook altijd afgesloten door de mentor, waarin deze met de leerlingen de dag evalueert. Aan de andere kant wennen leerlingen tegelijkertijd alvast aan een gedeeltelijke vakdocentenstructuur, doordat de vakken wiskunde, economie, biologie, nask, Frans en Duits door specifieke vakdocenten worden gegeven. Deze lessen vinden plaats in de eigen klas, waar de vakdocent naartoe komt. De praktijklessen (consumptieve technieken, beeldende vorming, lichamelijke opvoeding, techniek) vinden plaats in praktijklokalen met praktijkdocenten. Op de bovenbouwlocatie (Liendertseweg) krijgen leerlingen te maken met een volledige vakdocentenstructuur; op de onderbouwlocatie bereiden we ze hierop voor. Naast de vak- en mentorlessen worden er standaard studie-uren ingeroosterd in het (vierkante) rooster van de leerlingen. Tijdens deze lessen kunnen leerlingen lesstof uit andere lessen

afmaken of leren voor toetsen. Dit maakt dat er thuis minder huiswerk gemaakt hoeft te worden. Huis- en leerwerk wordt door docenten genoteerd in SOM-Today, waar leerlingen en ouders in kunnen inloggen. Iedere lesdag wordt gewerkt met een dagplanning, die voortdurend zichtbaar is voor leerlingen. Per les staat hier wat een leerling moet doen en af moet hebben.

3. Indeling op onderwijsbehoeften

De klassenindeling wordt gemaakt door de CvB op locatie, in overleg met ouders en leerling. Deze wordt zoveel mogelijk gebaseerd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Dit betekent dat in de ene klas leerlingen onderwijs volgen met overwegend internaliserende problematiek (denk hierbij voornamelijk aan autisme-gerelateerde problematiek, maar ook aan stemmingsproblemen, angstproblematiek, etc.), waarbij naast het bieden van structuur en succeservaringen, onderwijsbehoeften als zich veilig voelen en voorspelbaarheid erg belangrijk zijn. In een andere klas volgen leerlingen onderwijs waarbij juist de externaliserende gedragsproblematiek op de voorgrond staat (bijvoorbeeld leerlingen met ADHD, oppositionele opstandige gedragsuitingen, hechtingsproblematiek). Binnen deze klassen zijn naast het bieden van structuur en succeservaringen onderwijsbehoeften als duidelijkheid en het stellen van grenzen binnen een consequent klimaat van belang. Wanneer de leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften binnen de klassen gemengd zouden zijn, zou de externaliserende doelgroep niet klassikaal een zeer gekaderde aanpak gericht op duidelijkheid kunnen ontvangen, vanwege de mogelijke angst die dit kan oproepen bij meer kwetsbare leerlingen. Aan de andere kant kan voor de kwetsbaardere internaliserende leerlingen in dat geval mogelijk een onvoldoende veilig en prikkelarm leerklimaat worden geboden door de aanwezigheid van hyperactieve en opstandige leerlingen, waardoor deze leerlingen waarschijnlijk meer zullen gaan verzuimen.

Binnen de vier eerstejaars klassen zijn er op de peildatum twee waarin leerlingen zitten met hoofdzakelijk internaliserende problematiek, één waarbij leerlingen zitten met overwegend externaliserende problematiek en één gemengde klas. Binnen de tweedejaars klassen is er één mavo/havo klas met leerlingen met overwegend externaliserende problemen. De overige klassen bestaan uit leerlingen met overwegend internaliserende problematiek.

4. Parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod vanaf het schooljaar 2017-2018. Hierbij volgen leerlingen onderwijs bij wie de CvB, in overleg met ouders en mentor, bepaald heeft dat zij op basis van hun belemmerende factoren op dat moment onvoldoende in staat zijn om deel te nemen aan het onderwijsproces in één van de reguliere VSO-klassen. Dit kan zijn voordat de leerling start op basis van dossierinformatie en het intakegesprek, of wanneer een leerling al langer onderwijs volgt op de locatie, maar stagneert in zijn onderwijsleerproces. Op de onderbouwlocatie van het Axia College worden de leerlingen die in oktober van schooljaar 2018-2019 in de parallelklas geplaatst zijn voornamelijk in het leren belemmerd door angst, ASS, al dan niet gecombineerd met CVS, waardoor er sprake is van een beperkte belastbaarheid en een verleden van veel ziekteverzuim op vorige scholen. Zij zijn gedurende langere tijd niet naar school geweest en ervaren nog steeds een forse belemmering bij het naar school gaan. Door de inzet van de parallelklas wordt getracht te voorkomen dat deze leerlingen (opnieuw) 'absolute verzuimers' worden. Bij deze leerlingen is leerplicht altijd intensief betrokken. Aan de andere kant

volgen in de parallelklas ook leerlingen onderwijs die zich externaliserend uiten en veel moeite ervaren om in een groep te functioneren en daarmee zeer storend zijn voor zichzelf, maar ook voor de rest van de klas. Hierbij gaat het om leerlingen die de schoolvoorwaardelijke en leervoorwaardelijke vaardigheden nog zodanig onvoldoende beheersen, dat zij, ondanks hun intelligentie, binnen alle mogelijkheden van een reguliere VSO-klas structureel onvoldoende tot leren komen. In schooljaar 2018-2019 betreft dit op 1 oktober één leerling bij wie sprake is van een combinatie van factoren die hem ernstig belemmeren in zowel het leren als in het kunnen functioneren in een groep. De inzet van de parallelklas biedt deze leerlingen de mogelijkheid om weer beter tot leren te kunnen komen en succeservaringen op te doen. Van hieruit wordt, binnen de mogelijkheid van school, zo goed mogelijk getracht om de leerling 'groepsgechikter' te maken en te oefenen met gedrag in groepssituaties. Hierbij wordt nagenoeg altijd samengewerkt met externe hulpverlening.

Ondanks dat, in tegenstelling tot in de overige groepen, er in de parallelklas wel een combinatie van leerlingen aanwezig is met diverse onderwijsbehoeften, heerst er alsnog een zeer veilig klimaat in deze groep. Dit komt door de intensieve begeleiding van twee zeer ervaren vaste docenten, de mogelijkheid tot aangepaste lestijden (op tijdelijke basis), de kleinschaligheid (maximaal 8 leerlingen) en een individueel lesrooster voor leerlingen. Daarnaast vinden er minder docentwisselingen plaats wanneer het gaat om vakdocenten. Er wordt in deze klas nog intensiever samengewerkt met ouders en hulpverlening dan in andere klassen. Bovendien vinden er structureel om de zes weken evaluatiegesprekken plaats met alle betrokken partijen. Het centrale doel van deze klas is om de leerling 'klaar te stomen' om gedurende het schooljaar en zodra het mogelijk is, stapsgewijs de transfer te maken naar één van de reguliere VSO-klassen waar al een plekje voor de leerling gereserveerd is.

5. Observatieleerlingen

In deze analyse worden leerlingen niet meegenomen die op 'observatiebekostiging' geplaatst zijn op verzoek van Samenwerkingsverband Eemland. Dit komt, omdat deze leerlingen ingeschreven blijven staan op de school van herkomst, gedurende de tijd dat zij in observatie zijn binnen het VSO. Het doel is om in tien tot vijftien weken te onderzoeken welke onderwijssetting passend is voor de leerling. Het lesmateriaal wordt óf aangeleverd door de VO-school waar de leerling nog ingeschreven staat, of door de VSO-school. Dit wordt in overleg met alle betrokken partijen, inclusief de school van herkomst, besloten. Om de vijf weken vinden met al deze partijen, inclusief het SWV, evaluatiegesprekken plaats, die uiteindelijk leiden tot een advies. Op 1 oktober 2018 kent de onderbouwlocatie van het Axia College één observatie-leerling. In principe worden alle leerlingen met een observatietraject opgenomen door de Sluisklas op locatie Vondellaan (voor meer informatie, zie het hoofdstuk over deze locatie). Pas wanneer er geen plek is in deze klas of er bijzondere omstandigheden zijn, zullen de overige locaties deze leerlingen opnemen.

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

DSM-IV classificaties:

Vrijwel de gehele leerlingenpopulatie op de Utrechtseweg (96,0%) is in het verleden psychodiagnostisch onderzocht. In onderstaande tabel (5a) zijn de DSM-IV-classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld (inclusief verouderde gegevens).

Tabel 5a Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV en DSM-V classificaties

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen
Enkelvoudige classificaties	
Autismespectrumstoornis (ASS/PDD-NOS)	24
PDD-NOS type McDD	4
Autistische stoornis/Klassiek autisme	5
Syndroom van Asperger	2
Oppositieel-opstandige gedragsstoornis (ODD)	3
Gedragsstoornis NAO	1
Gegeneraliseerde angststoornis	1
Angststoornis NAO	1
Aandachtstekortstoornis, onoplettendheid type (ADD)	2
Aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (ADHD)	4
Dysthymie/Dysthyme stoornis	1
Posttraumatische stressstoornis	1
Co-morbiditeit	
ADHD en Ticstoornis	1
ADHD en Syndroom van Asperger	3
ADHD en Autistische stoornis/Klassiek Autisme	1
ADHD en PDD-NOS/ASS	12
ADHD en ODD	4
ADD en PDD-NOS/ASS	3
ADD en Depressieve stoornis	1
Hechtingsproblematiek en Dysthymie	1
Reactieve hechtingsstoornis en ADHD	1
Trekken van een Reactieve hechtingsstoornis en ADHD	1
Reactieve hechtingsstoornis en Gedragsstoornis NAO	1
Reactieve hechtingsstoornis en PDD-NOS/ASS	1
PDD-NOS/ASS en Dysthyme stoornis	3
PDD-NOS/ASS en Gedragsstoornis NAO	1
PDD-NOS/ASS en Angststoornis NAO	1
Gedragsstoornis NAO en Dysthyme stoornis	1
ADHD, PDD-NOS/ASS en een Angststoornis	1
ADHD, PDD-NOS/ASS en Gilles de la Tourette	1
ADHD, PDD-NOS type McDD en ticstoornis	1

ADHD, ODD en Specifieke fobie	1
ADHD, Gedragsstoornis NAO en Dysthyme Stoornis	1
Reactieve hechtingsstoornis, ADHD en PTSS	1
Reactieve hechtingsstoornis, kenmerken van ADHD en ODD	1
Depressieve stoornis, kenmerken van ADHD en PDD-NOS/ASS	1
ADHD, PDD-NOS/ASS, Gilles de la Tourette en Angststoornis NAO	1
(Co-morbiditeit met) medische problematiek, gediagnosticeerd via DSM-IV of V	
Coördinatie-ontwikkelingsstoornis	1
PDD-NOS/ASS met een coördinatie ontwikkelingsstoornis (DCD)	1
Reactieve hechtingsstoornis, Encopresis, Enuresis	1
Ongespecificeerde angststoornis, Gilles de la Tourette en Somatische symptoomstoornis	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	98
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	0
Wel psychodiagnostisch onderzocht, classificatie onbekend	1
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	98
Niet psychodiagnostisch onderzocht	2
Totaal	101

Uit deze tabel kan worden opgemaakt dat er op detailniveau relatief zeer veel verschillende classificaties en combinaties van classificaties gesteld zijn bij de leerlingen. Voordat dit verder geanalyseerd wordt, wordt in tabel 5b eerst een meer globale indeling gemaakt van de problematiek, zodat een duidelijker beeld ontstaat van welke soorten psychopathologie vaak en minder vaak voorkomen bij de leerlingen. In deze tabel wordt de frequentie weergegeven van welke classificaties bij leerlingen van de Utrechtseweg zijn gesteld, co-morbiditeit inbegrepen en exclusief medische aandoeningen.

Tabel 5b Globaal overzicht aard psychiatrische problematiek van leerlingen

Aard psychopathologie	Frequentie bijbehorende classificatie gesteld in aantal keer
Autismespectrum	65
AD(H)D	40
Angst	8
Dwangstoornissen	5
Stemmingsproblematiek	8
ODD/Gedragsstoornis	12
Hechtingsproblematiek	8

Op basis van beide tabellen kan gesteld worden dat er hoofdzakelijk autismespectrum (ASS)-gerelateerde classificaties zijn gesteld. Daarnaast zijn er relatief veel leerlingen met aandachtstekortstoornissen (al dan niet in combinatie met hyperactiviteit) en op de derde plaats staan leerlingen met oppositionele dan wel gedragsproblematiek. Er is veelvuldig sprake van co-morbiditeit; dit indiceert de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van de Utrechtseweg. Er komen veelvuldig classificaties voor van zowel internaliserende als externaliserende aard. Ook heeft een aantal leerlingen medische belemmerende factoren naast de psychische.

1.4 Medicatie

In oktober 2018 gebruikt bijna de helft van de leerlingen medicatie (zie tabel 6). Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer 'psychostimulantia' (Ritalin, Concerta, methylfenidaat), wat gebruikt wordt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken met als gevolg dat veel van deze leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Andere gebruikte medicatie wordt 'atypische antipsychotica' genoemd (zoals Risperdal of Risperidon).

Tabel 6 Medicatiegebruik onder leerlingen

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	44	43,6%
Niet	57	56,4%
Totaal	101	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

De locatie Utrechtseweg is een VSO-locatie voor mavo-, havo- en vwo- onderwijs. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht minimaal een mavo-programma aan te kunnen. Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling minimaal een gemiddeld IQ (91-110) moet hebben om te kunnen slagen voor een mavo-traject en een intelligentie tussen ongeveer 100 en 115 om een Havo-traject succesvol te kunnen doorlopen. Het Vwo is in principe geschikt voor leerlingen met een IQ hoger dan 115. Om die reden wordt als 'vuistregel' gehanteerd dat een leerling een geschat minimaal IQ dient te hebben van ongeveer 90. Daarnaast zijn er nog andere indicatoren van belang voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie t.b.v. de beheersing van leervoorwaarden en de

belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Zoals eerder beschreven, wordt dit, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en de uitstroombestemming in het OPP. Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ-gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO VAS afgenomen; in september en april bij de eerstejaars en daarnaast in april bij de tweedejaars leerlingen.

Tabel 7. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III (verouderde informatie inbegrepen)

IQ-gegevens:	Aantal leerlingen
TIQ 70-79 (moeilijk lerend niveau)	0
TIQ 80-89 (benedengemiddeld niveau)	1
TIQ 90-109 (gemiddeld niveau)	38
TIQ 110-119 (bovengemiddeld niveau)	21
TIQ 120-129 (begaafd niveau)	2
TIQ 130 en hoger (zeer begaafd niveau)	9
TIQ niet weergegeven	9
Geen scores berekend (onvolledige test)	1
Totaal aantal met WISC-III onderzochte leerlingen	81
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel	30
Waarvan VIQ>PIQ	17
Waarvan PIQ>VIQ	13
Niet getest/onbekend	7
Ander testmiddel (ADIT, NIO, NDT, SON, WNV, etc.)	13
Totaal aantal leerlingen	101

Op basis van bovenstaande gegevens kan gesteld worden dat 94 van de 101 leerlingen op de Utrechtseweg in het verleden op hun intelligentie zijn onderzocht. Bij 81 leerlingen is hiervoor de WISC-III gebruikt (meest gangbare intelligentietest). Van de leerlingen bij wie een andere intelligentietest is gebruikt, gaat het vaak om een groepstest of een non-verbale test. Van de met de WISC-III onderzochte leerlingen presteert een overgrote meerderheid cognitief op een gemiddeld en bovengemiddeld niveau. Dit is passend bij de duidelijke meerderheid aan leerlingen die een mavo- en havo leerroute volgt. Bij een aanzienlijk deel van de leerlingen dat met de WISC-III is onderzocht, is sprake van een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau (een significant verschil tussen het verbale en performale functioneren), namelijk 37,5%. Bij een kleine meerderheid (56,7%) gaat het hier om een verschil waarbij de verbale mogelijkheden van de leerling duidelijk beter zijn ontwikkeld dan de performale mogelijkheden. Deze verbale vaardigheden liggen in die gevallen ook beduidend hoger dan het TIQ. Aangezien het (theoretische) schoolprogramma voornamelijk

een beroep doet op iemands verbale functioneren, kan een leerling op basis van een relatief hoog VIQ tot relatief goede prestaties komen. Het is echter tegelijkertijd belangrijk om deze leerlingen in hun totaliteit cognitief niet te overschatten vanwege hun verbaal sterke presentatie, omdat zij (o.a. afhankelijk van hoe groot het verschil is) visueel-ruimtelijk en praktisch vaak moeite hebben om tot plannen, organiseren en handelen te komen. Er is regelmatig sprake van problemen binnen de executieve functies van deze leerlingen. Om die reden ondersteunt de Utrechtseweg leerlingen hierin door veel structuur en voorspelbaarheid te bieden in rooster en dagplanning, boeken kunnen zoveel mogelijk op school blijven en met leerlingen wordt stapsgewijs structuur aangebracht in meervoudige opdrachten. Daarnaast zijn er lessen studievervaardigheden, waarin 'leren leren' uitgebreid aan bod komt, worden er klassikale doelen op dit gebied gesteld en is er op dit gebied veel persoonlijke aandacht voor leerlingen die dit nodig hebben tijdens bijvoorbeeld de eerder genoemde studie-uren.

Bij 43,3% van de leerlingen met een disharmonisch intelligentieprofiel is er sprake van een verschil ten gunste van de performale vaardigheden. Wanneer leerlingen visueel-ruimtelijk significant beter zijn dan verbaal, is het juist belangrijk om deze leerlingen niet te onderschatten en ze zo goed mogelijk te ondersteunen in het onder woorden of op schrift te brengen van zaken.

Zoals de tabel weergeeft, functioneert 1 leerling met zijn totaal IQ op een benedengemiddeld niveau; iets dat je niet meteen zou verwachten bij het aanbod aan onderwijsniveaus. Deze leerling zit met zijn TIQ echter aan de bovengrens van deze categorie, namelijk 89. Op basis van het 'totaalplaatje' aan mogelijkheden en belemmeringen van deze leerling en het advies vanuit de school van herkomst is besloten dat verwacht wordt dat ook deze leerling een mavo-leerroute aan kan. Dit illustreert dat intelligentie een belangrijke voorspeller is, maar niet de enige.

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Op de Utrechtseweg zijn er in oktober 2018 15 leerlingen met dyslexie. Daarnaast zijn er 2 leerlingen waarbij een taalontwikkelingsstoornis is vastgesteld en is er 1 leerling die zowel dyslexie heeft als een taalontwikkelingsstoornis. Ook is er 1 leerling met dyscalculie. Ten tijde van de aanmelding van een leerling met een leerstoornis wordt er tijdens de intake besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken.

Bij de aanpak van dyslexie zet de school indien nodig een aantal compenserende middelen in. Zo hebben leerlingen met dyslexie bijvoorbeeld het recht om langer door te werken bij toetsen, wordt lesstof of een toets indien wenselijk voorgelezen of worden toetsen vergroot of op een andere kleur papier aangeboden. Een enkele leerling wekt met het spraakprogramma Kurzweil. Een dergelijk individueel en intensief aanbod wordt verwerkt in het OPP van de leerling.

1.7 Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Utrechtseweg, vanuit zowel cognitieve als psychiatrische problematiek sterk belemmerende factoren ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Zij laten zowel internaliserend als externaliserend probleemgedrag zien en ervaren voornamelijk problemen gerelateerd aan een autisme spectrum stoornis en in tweede en derde plaats aandachts-/hyperactiviteitproblematiek en oppositionele gedragsproblematiek. Een aanzienlijk deel van

de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften.

In dit hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, staat in het volgende hoofdstuk beschreven.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

2.1 Woonsituatie

Veruit de meeste leerlingen op Axia College Utrechtseweg wonen thuis bij hun ouder(s) (93,1%). Eén leerling woont bij zijn opa en oma, 2 leerlingen wonen doordeweeks op een leefgroep en 4 leerlingen wonen in een gezinshuis. Van de 94 leerlingen die bij hun ouder(s) wonen, is er bij 60,4% van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologische ouders bij elkaar zijn. Bij 38,6% van de leerlingen is sprake van ouders die uit elkaar zijn. Hierbij is opvallend dat bijna de helft van de kinderen van wie de ouders niet meer bij elkaar zijn, weinig tot geen contact heeft met de andere ouder dan degene bij wie het kind woont (46,2%). Twee leerlingen zien beide ouders niet meer. Bij de andere leerlingen zijn wel beide ouders in beeld, ofwel via omgangsregelingen ofwel via co-ouderschap. Bij 1 leerling is er sprake van een eenoudergezin: de andere ouder is overleden (in dit geval moeder).

Tabel 8a. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2018

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Bij ouder(s)	94	93,1%
Pleegouders (opa/oma)	1	1,0%
Crisisopvang (tijdelijk)	0	0,0%
Internaat/leefgroep	2	2,0%
Gezinshuis	4	4,0%
Jeugdzorg plus	0	0,0%
Totaal	101	100%

Tabel 8b. Gezinssituatie van de thuiswonende leerlingen, oktober 2018

Gezinssituatie	Aantal	Percentage
Ouders wonend bij elkaar	61	60,4%
Eenoudergezin (ouder overleden)	1	1,0%
Ouders uit elkaar/gescheiden	39	38,6%
- (nagenoeg) volledig bij 1 ouder wonend	18	46,2%
- Voornamelijk bij moeder, omgangsregeling met vader	10	25,6%
- Co-ouderschap	8	20,5%
- Geen contact met beide ouders	2	5,1%
- Onbekend	1	2,6%
Totaal	101	100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening

De grote meerderheid van de leerlingen op het Axia College locatie Utrechtseweg heeft geen actuele, actieve betrokkenheid van het wijkteam en hulp vanuit een gedwongen kader is een uitzondering. Als er hulpverlening betrokken is, is dit voornamelijk betrokkenheid vanuit GGZ. Het gaat dan vaak om farmacotherapie/medicatiecontrole, individuele therapie (bijvoorbeeld CGT, PMT of creatieve therapie) al dan niet gecombineerd met ouderbegeleiding, systeemtherapie of intensieve begeleiding thuis. Bij andere hulpverleningsinstanties dan GGZ kan men bijvoorbeeld denken aan AB het Spectrum (ambulante begeleiding bij ASS-problematiek) of andere vormen van coaching. Dit wordt meestal geïndiceerd door het wijkteam. Bij de meerderheid van de leerlingen is geen hulpverlening betrokken op het moment dat zij onderwijs volgen aan deze vestiging van het

Axia College. Gezien het feit dat vrijwel alle leerlingen psychodiagnostisch onderzocht zijn in het verleden, heeft nagenoeg iedereen een hulpverleningsgeschiedenis.

Tabel 9. Betrokken jeugdzorg, oktober 2018

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Centrum Jeugd & Gezin	1	1,0%
Wijkteam (actieve rol)	7	6,9%
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE team; JR, OTS, voorgdij)	2	2,0%
Niet van toepassing	91	90,1%
Totaal	101	100%

Tabel 10 Betrokken hulpverlening, oktober 2018

Betrokken instanties	Aantal	Percentage
Behandeling GGZ	25	25,0%
Ambulante behandeling overige instanties	8	7,9%
Combinatie GGZ en overige ambulante behandeling	5	5,0%
Niet van toepassing	63	62,4%
Totaal		100%

Bij 8 leerlingen is leerplicht actief betrokken in oktober 2018. De reden hiervoor is meestal een geschiedenis van verzuim op de school van herkomst dat zich al dan niet voortzet op het VSO, vanwege een beperkte belastbaarheid in verband met psychische problematiek. Met alle betrokken partijen, inclusief leerplicht, wordt bij deze leerlingen gekeken wat zij wel aankunnen en hoe het onderwijsprogramma van deze leerlingen zo spoedig mogelijk opgebouwd kan worden naar een volledig programma.

Tabel 11. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2018

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	8	8,0 %
Niet van toepassing	93	92,0 %
Totaal	101	100 %

2.3 Conclusie

Hoewel nagenoeg alle leerlingen van het Axia College, locatie Utrechtseweg in het verleden psychodiagnostisch onderzocht zijn, is er bij 30% nog sprake van actuele behandeling vanuit GGZ. Bij deze behandeling worden doorgaans zowel leerling als ouders betrokken. Behandeling vanuit GGZ is tegelijkertijd veruit de meest voorkomende vorm van hulpverlening op de Utrechtseweg. Slechts een klein deel maakt gebruik van overige vormen van hulpverlening en slechts bij 2 leerlingen is er sprake vanuit een gedwongen kader (OTS en Voogdij). Bij 8,0% van de leerlingen heeft leerplicht een actieve rol; vooral als gesprekspartner die de belastbaarheid van de leerling monitort. Bij de meerderheid van de leerlingen is momenteel geen hulpverlening of leerplicht betrokken.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor

De mate van sociale competentie wordt in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat twee keer per jaar wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuze maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau dat wordt beoogd te behalen in de examenklassen is 3.5.

In onderstaande tabel staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet over het schooljaar 2017-2018. Zichtbaar is het gemiddelde van de groep, zoals beoordeeld door de mentor, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Tabel 12. Analyse van sociale opbrengsten per klas, verdeeld over twee meetmomenten, ingevuld door de mentor.

SCOL	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
1 M/H/V A	3,7	3,9	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8	3,7	3,6	3,7	3,8	3,7	3,9	3,8	3,9	3,8
1 M/H/V B	3,9	3,6	3,6	3,5	3,7	3,7	3,2	3,1	3,9	3,7	3,8	3,7	3,7	3,5	3,7	3,6
1 M/H/V C	2,7	2,5	3,3	2,6	3,2	3,1	3,4	2,8	2,7	2,7	3,2	3,6	4,0	3,8	3,8	3,6
1 M/H/V D	3,4	3,4	3,6	3,5	3,4	3,3	3,7	3,4	3,0	3,2	3,7	3,5	3,8	3,4	3,6	3,4
2 M/H A	3,0	3,1	2,8	2,6	2,8	3,0	2,5	2,2	3,2	3,3	3,6	3,0	2,9	2,8	3,0	2,8
2 M/H B	3,5	4,0	2,9	3,8	3,2	3,6	3,0	3,1	3,3	3,5	3,3	3,3	3,0	3,1	3,2	3,5
2 H/V C	3,3	3,2	3,2	3,3	2,9	2,7	3,0	3,3	3,3	3,1	3,5	3,5	3,7	3,6	3,6	3,6
2 H/V D	3,1	3,5	2,8	3,2	2,9	3,2	3,2	3,2	2,8	3,2	3,9	4,0	3,7	3,7	3,4	3,9
2 M/H E	-	3,2	-	3,0	-	3,5	-	3,3	-	3,2	-	3,2	-	3,1	-	2,0

N.B. Leerlingen uit de parallelklas zijn meegenomen in de klas passend bij hun leerjaar en niveau.

Wanneer gekeken wordt naar bovenstaande gegevens, moet worden opgemerkt dat deze resultaten met voorzichtigheid dienen te worden geïnterpreteerd. De betrouwbaarheid van de vergelijking kan negatief beïnvloed worden door factoren als wisselende groepssamenstelling, wisseling van mentor en subjectiviteit. In het geval van de Utrechtseweg hebben de tweedejaarsgroepen veel wisselingen doorgemaakt, waarbij de kans groot is dat die de betrouwbaarheid van de vergelijking van de metingen bij de tweedejaarsgroepen sterk negatief beïnvloeden. Na de voorjaarsvakantie (en vóór de voorjaarsmeting) is de samenstelling van groep 2A en 2B sterk veranderd (de klassen hebben een herindeling doorgemaakt) en is klas 2E nieuw gestart. Om die reden heeft deze laatste klas geen voorjaarsmeting. Ook zijn er dit jaar in de tweedejaarsgroepen relatief veel wisselingen van mentoren geweest. Klas 2A, 2B en 2D hebben bij de najaarsmeting een andere mentor gehad dan bij de voorjaarsmeting. In de eerstejaarsgroepen zijn geen sterke wisselingen geweest in groepssamenstelling en hebben er geen mentorwisselingen plaatsgevonden.

Inhoudelijk kan gesteld worden dat op basis van bovenstaande gegevens, de leerlingen op de onderbouwlocatie mavo/havo/vwo op het Axia College door hun mentor op veruit de meeste gebieden gemiddeld competent worden beoordeeld (lichtgroen en donkergroen (mits <4) in de tabel). Op een aantal gebieden wordt door de mentor een benedengemiddelde score gescoord t.a.v. hun leerlingen (oranje in de tabel). De meest voorkomende aandachtspunten liggen in de domeinen 'aardig doen' en 'jezelf presenteren'. Op deze gebieden wordt binnen één van de twee metingen door drie van de negen klassen benedengemiddeld gescoord. Op enkele competentiegebieden wordt gemiddeld juist een bovengemiddelde score behaald (donkergroen in de tabel mits gelijk aan of boven 4,0). De klassen op de Utrechtseweg zijn schooljaar 2017/2018 (net als huidig schooljaar) ingedeeld geweest op specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen. Zo is klas 2A de klas met leerlingen die zich overwegend het sterkst externaliserend uiten en is klas 1C bijvoorbeeld een klas met leerlingen die zich zeer sterk internaliserend uiten en kampen een bovengemiddeld aantal leerlingen met bijkomende leerproblematiek. De ernst van de belemmerende factoren bij het onderwijsleerproces van deze leerlingen lijkt terug te zien in de relatief lagere scores op de SCOL, in vergelijking met andere klassen.

Wanneer op inhoud gekeken wordt naar de vergelijking tussen de scores van de voor- en najaarsmeting bij de eerstejaars leerlingen (de tweedejaars leerlingen worden vanwege de onbetrouwbaarheid op dit punt buiten beschouwing gelaten), wordt gezien dat de klassen per competentiegebied in de voor- en najaarsmeting grofweg gelijke scores behalen, met hier en daar een uitzondering. Dit kan betekenen dat leerlingen op de gemeten gebieden vrijwel gelijk blijven in hun ontwikkeling, het kan betekenen dat er veel individuele spreiding is die tot eenzelfde soort gemiddelde leidt of mentoren kunnen bij de tweede meting met een kritischer oog naar de leerlingen kijken dan bij de eerste meting. Een factor die tenslotte van belang is, is het sociaal 'aangepaste' gedrag dat leerlingen in de eerste maanden van het schooljaar nog kunnen laten zien, zeker bij de start op een nieuwe school. Dit kan de eerste meting ook positiever kleuren. In de ervaring met de doelgroep aan de Utrechtseweg, is dit een niet te onderschatten factor.

3.2 SCOL, ingevuld door de leerling

De leerlingen hebben ook de SCOL ingevuld, in het najaar en in het voorjaar. Ook voor de leerlingen geldt dat ze 26 vragen beantwoorden, verdeeld over de acht categorieën. Een verschil is dat de leerlingen de SCOL invullen middels een drie-puntschaal (bijna nooit, soms,

bijna altijd). Groepsresultaten per categorie worden in het SCOL-programma niet weergegeven; wel schoolresultaten. Het schooljaar 2017-2018 is het gemiddelde van de gehele school, op alle categorieën gecombineerd, bij beide metingen ongeveer 2.4 (op de eerder genoemde driepuntschaal). Dit betekent dat leerlingen zich op basis van de SCOL gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen op Axia College Utrechtseweg, maar tegelijkertijd dat hun competentiebeleving gedurende de twee metingen vrijwel gelijk lijkt te blijven. Hierbij moet overigens opnieuw rekening gehouden worden met de factoren die de betrouwbaarheid van deze vergelijking kunnen beïnvloeden (wisseling groepssamenstelling, een eerste meting met nog enigszins 'aangepast' gedrag, etc.).

3.3 Conclusie

Op basis van de sociale opbrengsten van het schooljaar 2017-2018 wordt zichtbaar dat de mentoren hun leerlingen gemiddeld genomen op de meeste gebieden als voldoende competent beschouwen op de onderbouwlocatie van het Axia College. Tegelijkertijd zijn er vanzelfsprekend nog meerdere gebieden die door de mentor bij leerlingen als aandachtspunten worden gezien (verschillend per klas en onderwijsbehoefte). De leerlingen worden op deze gebieden door de mentor nog 'benedengemiddeld' gescoord. Als gekeken wordt naar de verschillende leerjaren, zijn er nog geen eenduidige aandachtspunten zichtbaar. Wel worden vooral bij de externaliserende tweedejaarsgroep relatief de meeste benedengemiddelde scores waargenomen; dit komt overeen met de soort en ernst van de problematiek die bij deze leerlingen speelt. Hetzelfde geldt voor één van de internaliserende groepen, waarbij leerlingen naast hun psychopathologie in meerdere mate kampen met leerproblematiek en leerstoornissen. Dit kan hun competentiebeleving, in dit geval zoals beoordeeld door de mentor, omlaag brengen. Het in kaart brengen van deze gegevens levert op dat er in vergelijkbare groepen mogelijk nog meer aandacht moet uitgaan naar de competentiebeleving van leerlingen dan nu al het geval is. Dit kan bijvoorbeeld in mentorlessen, maar ook in de vorm van een extra training of op individueel niveau onder begeleiding van de orthopedagoog op school.

Wanneer gekeken wordt naar de competentiebeleving van de leerlingen zelf, is er op dit moment helaas geen uitsplitsing van categorie mogelijk. De totaalscore van het schoolgemiddelde geeft echter bij beide metingen aan dat leerlingen zich op basis van dit meetinstrument bij beide metingen gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen.

Bij de interpretatie van de SCOL-data dient rekening te worden gehouden met factoren die de betrouwbaarheid van de resultaten negatief kunnen beïnvloeden. Gegevens dienen daarom met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018

Zoals in tabel 13 weergegeven, zijn er in schooljaar 2017-2018 in totaal 101 leerlingen ingestroomd bij Axia College locatie Utrechtseweg. De overgrote meerderheid aan nieuwe leerlingen (85%) begon aan het begin van het schooljaar (augustus) en 15% is tussentijds ingestroomd. De instroom vond zoveel mogelijk plaats volgens vastgestelde instroommomenten maar gedurende het hele schooljaar is hier beredeneerd van af geweken en indien nodig tussendoor geplaatst.

Tabel 13. Instroom van leerlingen, 2017-2018, per maand

Maand	Instroom leerlingen	Percentage
Augustus (ingeschreven op 1-8)	85	85,0%
September	1	1,0 %
Oktober	2	2,0 %
November	2	2,0 %
December	1	1,0 %
Januari	2	2,0 %
Februari	0	0,0 %
Maart	3	3,0 %
April	2	2,0 %
Mei	2	2,0 %
Juni	1	1,0 %
Juli	0	0,0 %
Totaal	101	100 %

Wanneer de instroom van leerlingen wordt uitgesplitst naar de verschillende klassen (tabel 14), valt op dat er relatief veel nieuwe instroom is. In de eerstejaars groepen is dit vanzelfsprekend, omdat leerlingen de overstap maken van groep 8 naar het voortgezet speciaal onderwijs (doublures uitgezonderd). In het tweede leerjaar is schooljaar 2017-2018 eveneens relatief veel instroom. Dit komt, omdat het Axia nieuw gestart is in dat schooljaar en er maar een relatief klein deel van de leerlingen van Mulock Fornhese gebleven is, gezien het niveau (alleen de eerstejaars mavo-leerlingen konden hun schoolloopbaan voortzetten op deze locatie). De eerstejaars havo-leerlingen van toenmalige Mulock Houwer-locatie De Tinne zijn vrijwel volledig in het tweede leerjaar van Axia Utrechtseweg ingestroomd in augustus 2017. In de schooljaren hierna zal de instroom in het tweede leerjaar relatief veel minder zijn, omdat zittende eerstejaarsleerlingen grotendeels zullen doorstromen naar het tweede leerjaar, waardoor er minder ruimte overblijft voor instroom. Eind februari 2018 is een extra klas 2 mavo/havo gestart, om de druk in andere klassen te verlichten (sommige klassen hadden 14 leerlingen vanwege tussentijdse instroom) en extra mogelijkheden te creëren voor aangemelde leerlingen om nog in te kunnen stromen.

Tabel 14. Instroom van leerlingen, 2017-2018, uitgesplitst naar klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentage
1 mavo/havo/vwo	47	46,5 %
2 mavo/havo	30	29,7 %
2 havo/vwo	24	23,8 %
Totaal	101	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018

Wanneer er gekeken wordt naar de uitstroomgegevens in schooljaar 2017-2018 (tabel 15) valt op dat er 49 leerlingen in totaal zijn uitgestroomd. 48 hiervan betreffen verwachte uitstroom richting de bovenbouwlocatie van het Axia College, omdat zij aan het eind van het schooljaar bevorderd zijn naar het derde leerjaar. Vanaf huidig schooljaar wordt echter gewerkt met 1 administratiesysteem voor de drie locaties en het aanmeldpunt, waardoor leerlingen die de overgang maken naar de bovenbouwlocatie ingeschreven blijven staan en in het vervolg niet meer als 'uitstroom' gerekend hoeven te worden. Eén leerling is aan het eind van het eerste leerjaar vanuit de parallelklas uitgestroomd naar een ander VSO, geschikt voor vmbo-b/k/t.

Tabel 15. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2017-2018 naar type onderwijs en niveau.

Uitstroom	Aantal leerlingen 2017-2018	Percentage
Regulier VO	0	0,0%
VSO Axia Liendertseweg (bovenbouw M/H/V)	48	98,0%
VSO Axia Vondellaan (B/K/Pré-Entree)	0	0,0%
Overig VSO	1	2,0%
Driemilieuvoorziening (inclusief VSO)	0	0,0%
Gesloten jeugdzorg (incl. VSO)	0	0,0%
Arbeid	0	0,0%
Dagbesteding	0	0,0%
Onbekend/anders	0	0,0%
Totaal	49	100%

4.3 Conclusie

Het Axia College is schooljaar 2017-2018 gestart. Dit verklaart waarom er in dit schooljaar niet alleen relatief zeer veel nieuwe instroom is in het eerste leerjaar, maar ook in het tweede leerjaar. Gedurende het schooljaar stromen er verder per maand gemiddeld enkele leerlingen in, voor zover er plekken beschikbaar zijn. Wanneer gekeken wordt naar de uitstroom, wordt gezien dat er vorig schooljaar geen tussentijdse uitstroom is geweest van deze locatie en er (buiten de verwachte uitstroom naar de bovenbouwlocatie Liendertseweg) slechts 1 leerling aan het eind van leerjaar 1 naar een andere VSO-school is uitgestroomd op advies van de CvB van Axia Utrechtseweg.

Locatie Liendertseweg

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die in oktober 2018 ingeschreven staan op het Axia College, locatie Liendertseweg, zijn in de leeftijd van 13 tot 19 jaar. Zij volgen onderwijs op mavo niveau, havo niveau of vwo niveau. Voor de analyse wordt de leerlingpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2018 aanwezig is op deze locatie. Er wordt gebruik gemaakt van twee datasets. Allereerst de data van oktober 2018. Dit betreft een totaal van 168 leerlingen. Daarnaast worden over het schooljaar 2017-2018 de in- en uitstroomgegevens beschreven.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse, leeftijd en woonplaats

Van de 168 leerlingen in 2018 zijn 120 (71,4%) jongens en 48 (28,6%) meisjes. De leerlingen variëren in leeftijd van 13 t/m 19 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 14 t/m 17 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd oktober 2018

Leeftijd	Aantal	Percentages
13 jaar	4	2,4
14 jaar	27	16,1
15 jaar	38	22,6
16 jaar	45	26,8
17 jaar	34	20,2
18 jaar	16	9,5
19 jaar	4	2,4
Totaal	168	100%

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt iets minder dan de helft uit de stad Amersfoort (42,3%). De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende gemeenten (zie tabel 2). Uit de gegevens in tabel 2 kan worden herleid dat het grootste gedeelte van de leerlingen (zelfstandig) met de fiets of met de bus naar school komt. Wanneer zij verder weg wonen (regio Utrecht e.o.) komen zij voornamelijk met de trein. Een klein percentage leerlingen (naar schatting 9%) komt met leerlingenvervoer. Dit wordt ingezet wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoordere alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en wordt slechts ten dele bepaald door de woonplaats. Bereikbaarheid speelt immers ook een rol.

Tabel 2. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats oktober 2018

Woonplaats	Aantal leerlingen	Woonplaats	Aantal leerlingen
Amersfoort	71	Utrechtse Heuvelrug	3
Utrecht	13	Lelystad	1
Soest	7	Hilversum	3
Baarn	4	Huizen	2
Zeist	11	Zeewolde	1
Leusden	15	Scherpenzeel	1
Almere	1	Houten	1
Rhenen	1	Woerden	2

Bunschoten	5	Nijkerk	9
Nieuwegein	3	Woudenberg	4
Veenendaal	1	IJsselstein	3
Culemborg	1	Wijk bij Duurstede	2
De Bilt	3		

1.2 Leerlingen per leerjaar en klas

In tabel 3 is een momentopname uiteengezet van het aantal leerlingen per leerjaar en klas. Over het algemeen is het aantal leerlingen per klas bij de start van het schooljaar enigszins onevenredig verdeeld. Uit de tabel is echter af te lezen dat de verdeling dit jaar minder onevenredig is dan voorgaande jaren. De meeste klassen zaten vanaf het begin van het schooljaar op een maximaal aantal leerlingen. Uitzonderingen zijn de klassen H3b, V4 en H4b. Dit jaar zal de tussentijdse instroom dan ook beperkt zijn.

De klassenindeling op het Axia College, locatie Liendertseweg, kenmerkt zich verder door een aantal zaken. Deze worden hieronder beschreven.

Indeling klassen – A en B groepen

Bij de T3 en de H3/V3 klassen is er door de Commissie van Begeleiding gekeken naar onderwijsbehoeften, groepssamenstelling en ook naar beschikbaarheid van plek in de verdeling van de leerlingen over de klassen. Groepssamenstellingen van vorig jaar en dus ook van andere locaties hebben hier een rol in gespeeld. Bij de T4-examenklassen is getracht de groepen zoveel mogelijk gelijk te houden ten opzichte van de klassensamenstelling van het jaar daarvoor.

De havo 4 klassen zijn ingedeeld op het soort wiskunde dat zij volgen. De leerlingen die wiskunde A volgen, zitten in H4A en de leerlingen die wiskunde B volgen zitten in H4B.

Er moet worden opgemerkt dat er op deze locatie gewerkt wordt met sectoren in de mavo leerroute en profielen in de havo- en vwo-leerroutes. Doordat er wordt gewerkt met sectoren en profielen, varieert de klassensamenstelling ook per vak. Een voorbeeld; niet iedereen in T3 heeft aardrijkskunde gekozen. Gecombineerd zijn de T3A en de T3B leerlingen die aardrijkskunde hebben gekozen 11 leerlingen. Dit is één lesgroep en dus volgen leerlingen uit T3A en T3B samen aardrijkskunde.

De parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod in het schooljaar 2018-2019, waar leerlingen onderwijs volgen die om verschillende redenen nog niet in staat zijn om mee te draaien in de klas. Dit zijn leerlingen die door sociaal-emotionele of gedragsmatige problematiek worden belemmerd in het volgen van onderwijs, en die daarom extra begeleiding nodig hebben. Deze leerlingen blijven in een vast lokaal, hebben een individueel programma en worden begeleid door één vaste parallelklasdocent en de mentor. Doel is om na een periode van 12 weken geleidelijk weer terug te keren in de schoolstructuur.

Groepsgrootte

Op het Axia College Liendertseweg wisselt de instroom van leerlingen elk jaar sterk per leerjaar en niveau. In het schooljaar 2018-2019 blijkt dat veel groepen vol of bijna vol zitten. In de mavo, havo 3 en havo/vwo 3 klassen wordt er gestreefd naar een

maximale groepsgrootte van 15 leerlingen. Echter in de examenklassen is het aantal opgelopen tot 17 leerlingen. Dit heeft te maken met het aantal leerlingen dat onverwacht niet slaagde voor het (her) examen. Voor de kernvakken wordt dit aantal van 17 leerlingen bereikt, voor de keuzevakken is dit aantal vaak minder. In de havo 4 en havo 5 klassen is de maximale groepsgrootte 20 leerlingen. De H3C klas is een gecombineerde klas met 6 havo-leerlingen en 9 vwo-leerlingen.

Tabel 3. Aantal leerlingen per klas, oktober 2018

Klas	Percentages	Aantal leerlingen
H3a	8,3	14
H3b	6,0	10
H3c	8,9	15
H4a	9,5	16
H4b	6,0	10
H5a	7,7	13
H5b	10,7	18
T3a	7,7	13
T3b	8,3	14
T4a	10,1	17
T4b	10,1	17
V4	6,7	11
Totaal	100%	168

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

Een groot deel van de leerlingen heeft vanuit het verleden een classificatie (92,9%). In onderstaande tabel (4) zijn de DSM 4 classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld. Inmiddels is de DSM 5 leidend, maar in de meeste onderzoeksverslagen wordt de DSM 4 nog gebruikt als classificatiesysteem. Voor de overige 7,1% van de leerlingen geldt dat er geen onderzoek is gedaan, een onderzoek nog loopt, of dat het geheel onbekend is of er onderzoek is gedaan. Bij de leerlingen die (nog) niet onderzocht zijn, geldt in de regel dat de aanpak die de school inzet naar aanleiding van de problematiek die deze leerlingen laten zien, voldoende effect heeft. Er is doorgaans wel sprake van een vermoeden van psychiatrische problemen, maar deze roept bij de school en ouders niet dusdanige vragen op dat een psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk is. Wanneer de aanpak van de school echter onvoldoende effect heeft en de school ervaart (enige mate van) handelingsverlegenheid in het achterhalen van specifieke onderwijsbehoeften en de in te zetten aanpak hierbij, kan het zo zijn dat wij ouders stimuleren tot het laten uitvoeren van een diagnostisch onderzoek bij een externe instantie (GGZ). In die gevallen wordt de schoolinformatie ook betrokken bij het onderzoek, door deze aan te leveren aan de betreffende instelling die de diagnostiek uitvoert. Dit is in andere gevallen (wanneer het onderzoek in het verleden gedaan is of buiten ons medeweten om) soms niet het geval, wat mogelijk een vertekend beeld kan geven in de gestelde diagnoses. Uit de onderstaande tabel blijkt het zeer diverse karakter van de problematiek van de leerlingen van het Axia College, locatie Liendertseweg. De meest gestelde classificatie is PDD-NOS en daarnaast komt Asperger, ADHD en ASS veelvuldig voor. Daarnaast valt op dat er naar aanleiding van onderzoek geregeld meerdere classificaties worden vastgesteld (co-

morbiditeit). Dit geeft een indicatie van de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van het Axia College.

Tabel 4. Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV classificaties, oktober 2018

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen okt 18
Enkelvoudige classificaties	
ADHD	18
ASS	15
Asperger	23
Depressie	3
Dysthymie	1
Gegeneraliseerde angststoornis	2
PDD-NOS	26
PTSS-klachten	1
Comorbiditeit	
ADHD + ASS	5
ADHD+OCD	1
ADD + ASS + OCD	1
ADHD + ODD	1
ADHD en Gedragsstoornis NAO	1
ADHD en ODD en een Dysthyme stoornis	1
ADHD en ouder-kind relatieprobleem	1
ADHD + PDD-NOS + Angststoornis	2
ADHD en PDD-NOS	11
ADHD, Asperger en emotieregulatieproblematiek	1
ADHD+ Asperger	6
Asperger + ADD	1
ASS en PDD-NOS	1
ASS en ADD	1
Dysthyme stoornis en angststoornis	3
Gedragsstoornis NAO en Asperger	2
Gedragsstoornis NAO, dysthymie	2
MCDD + ADHD	1
MCDD en faalangst	1
MCDD, ADHD	1
Gedragsstoornis NAO, relatieproblemen (gebonden aan psychische stoornis of somatische aandoening)	1
OCD (smetvrees), PTSS, Depressieve Stoornis	1
ODD en ADHD	2
ODD en een Ongespecificeerde Persoonlijkheidsstoornis.	2
PDD-NOS en ADD	1

PDD-NOS en een dysthyme stoornis.	1
PDD-NOS, ADHD en een ticstoornis	1
PTSS-klachten, reactieve hechtingsstoornis	1
reactieve hechtingsstoornis en ADHD	2
separatieangststoornis, Angststoornis NAO	1
Comoborditeit met lichamelijke problematiek	
ADHD, ASS, Enuresis, Encopresis	2
ADHD, Gedragsstoornis NAO, Enuresis nocturna	2
ADHD, Asperger, schildklierproblemen	1
ASS, ADHD, DCD	1
MCDD, ADHD, DCD	1
PDD-NOS, DCD	2
ASS, CVS	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	156
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	0
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	156
Niet psychodiagnostisch onderzocht of niet bekend	12
Totaal aantal leerlingen	168

1.4 Medicatie

In 2017 gebruikt ongeveer 42,9% van de leerlingen medicatie (zie tabel 5), voor zover dit bekend is bij school. Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer 'psychostimulantia' (ritalin, concerta, methylfenidaat), dat wordt gebruikt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken, met als gevolg dat veel van de leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Ander gebruikte medicatie wordt 'atypische antipsychotica' genoemd (zoals risperdal, risperidon en abilify) tegen psychische problematiek. Er is geen inventarisatie gemaakt van de verdeling van het type medicatie.

Tabel 5. Medicatiegebruik onder leerlingen oktober 2018

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	69	41,1
Wel (lichamelijk)	3	1,8
Niet	68	40,5
onbekend	28	16,6
Totaal	168	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling een gemiddeld IQ (ongeveer 100) nodig heeft om een mavo traject succesvol te kunnen doorlopen. Voor een havo traject geldt een IQ van 110 of hoger en voor een vwo traject een IQ van 120 of hoger.

Het Axia College, locatie Liendertseweg is een locatie bovenbouw voor leerlingen van mavo, havo en vwo. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht deze programma's aan te kunnen. Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Naast het IQ spelen er nog andere indicatoren die van belang zijn voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie m.b.t. executieve functies en de belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Dit wordt, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en het uitstroomperspectief in het OPP (ontwikkelingsperspectief plan). Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ-gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO afgenomen (in april bij de derdejaarsleerlingen).

Van het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg, zijn intelligentiegegevens bekend (95,8%). Uit onderstaande tabel (6) is af te lezen dat het grootste aantal leerlingen van het Axia College, locatie Liendertseweg, met de WISC-III (de meest gangbare intelligentietest), een totaal IQ heeft tussen 90 en 120 (18,9% van de totale populatie). Het vermelde totale IQ geeft echter niet een compleet beeld van de verschillende vaardigheden. Ook motivatie en de ontwikkeling van de executieve vaardigheden spelen een belangrijke rol in uiteindelijke schoolprestaties.

Er wordt alleen een uitspraak gedaan over de leerlingen die onderzocht zijn met de WISC-III intelligentietest, omdat de overige tests andere definities hanteren dan 'verbaal', 'performaal' en 'totaal IQ' en het te ver voert om ze individueel te bespreken.

Belangrijk om te vermelden is dat in 2018 iets meer dan de helft van de 132 (middels de WISC-III) onderzochte leerlingen een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau heeft. Dit betekent dat er een significant verschil bestaat tussen het talige (verbale) en visueel-ruimtelijke (performale) vermogen van de leerling, waardoor het totaal IQ met voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. De meeste leerlingen met een disharmonisch

intelligentieprofiel zijn verbaal sterker dan performaal (zie tabel 6). Een zogenaamd ‘discrepant intelligentieprofiel’ vormt een belemmerende factor binnen de onderwijsleersituatie. Zo hebben leerlingen bij wie het verbale IQ significant hoger ligt dan het performale, in de regel plannings- en organisatieproblemen en veel moeite met ruimtelijk inzicht. Zij vinden het moeilijk om verbale kennis om te zetten in handelen en worden in de regel cognitief overschat; men spreekt hen aan op het niveau van hun talige vermogen. Andersom worden leerlingen met een hoger performaal IQ juist cognitief onderschat; zij ervaren vaak veel moeite met zaken die een beroep doen op bijvoorbeeld woordenschat, maar hebben wel degelijk visueel-ruimtelijk inzicht. Dit vraagt een andere manier van ondersteuning door docenten, bijvoorbeeld een instructie met visueel materiaal. Bij de leerlingen waarbij er sprake is van een disharmonisch profiel, zijn specifieke onderwijsbehoeften opgenomen in het OPP.

Tabel 6. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III, oktober 2018

IQ-gegevens:	Aantal leerlingen
TIQ 70-80 (moeilijk lerend niveau)	1
TIQ 81-90 (beneden gemiddeld niveau)	0
TIQ 91-100 (gemiddeld niveau)	12
TIQ 101-110 (gemiddeld niveau)	14
TIQ 111-120 (bovengemiddeld niveau en hoger)	25
TIQ 121-130	7
TIQ >130	4
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel	
Waarvan VIQ>PIQ	59
Waarvan PIQ>VIQ	10
Niet getest/onbekend	29
Anders (NIO,NDT,SON etc.)	7
Totaal aantal leerlingen	168

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die zeer belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Per 1 oktober zijn er op het Axia College, locatie Liendertseweg 17 leerlingen met dyslexie. Bij 2 leerlingen is er sprake van een non-verbale leerstoornis (NLD). Bij 1 leerling is op dat moment de officiële classificatie dyscalculie vastgesteld (zie tabel 7). Als een leerling met een leerstoornis wordt aangemeld, wordt tijdens de intake uitgebreid besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken. In de aanpak van dyslexie zet de school zo nodig een aantal compenserende middelen in. Aangezien veel leerlingen een stoornis in het autisme spectrum hebben, wat bekend staat als een informatieverwerkingsstoornis, wordt er voor alle leerlingen rekening gehouden met extra tijd voor examens en toetsen. Hier wordt rekening mee gehouden bij het opstellen van toetsen en de ingeplande tijd in toetsweken. Voor sommige leerlingen met dyslexie komt hier nog extra tijd bovenop in de reguliere lessen, maar deze dubbele verlenging is niet mogelijk voor het examen.

Kenmerkend voor de leerling populatie op het Axia College, is dat meer leerlingen dan de genoemde leerlingen met leerstoornissen problemen ervaren op het gebied van leren door opgelopen leerachterstanden vanuit het verleden. Ook neuropsychologische beperkingen kunnen onderliggend zijn aan de leerproblemen. Extra ondersteuning wordt geboden, en omschreven in het OPP. Dit kan variëren van extra begeleiding in de les tot begeleiding en één op één coaching buiten de lessituatie om (intern of extern aangeboden).

Tabel 7. Leerstoornissen

Leerstoornis	Aantallen	Percentages
NLD	2	1,2
Dyslexie	17	10,2
Dyscalculie	1	0,6
Geen vastgestelde leerstoornis	148	88.0
Totaal	168	100%

1.7 Conclusie

Al met al kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Liendertseweg, vanuit zowel intelligentie- als psychiatrische problematiek sterk belemmerende factoren kunnen ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Hierbij is kenmerkend dat de problematiek zeer uiteenlopend en divers is. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Ook leerproblemen komen voor. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften. Waar het kan, wordt een gemeenschappelijke gedragsaanpak gehanteerd zoals nu voortkomend uit klassenbesprekingen. Waar nodig worden voor deze leerling specifieke onderwijsbehoeften omschreven in het Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP), zodat voor iedere leerling zo goed mogelijke ondersteuning op maat kan worden gerealiseerd.

In dit hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, wordt in het volgende hoofdstuk beschreven.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

2.1 Woonsituatie

Het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg woont thuis bij zijn of haar ouder(s) (94%). 2 leerlingen wonen bij pleegouders en 8 leerlingen op een woongroep.

Van de 160 leerlingen die thuis wonen, is er bij bijna 60% van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologisch ouders nog bij elkaar zijn. Bij de andere 40% is er sprake van een 1-ouder gezin, samengesteld gezin of co-ouderschap. Bij een aantal leerlingen geldt dat de andere ouder geheel niet meer in beeld is.

Bij tabel 8 moet opgemerkt worden dat de woonsituaties van sommige van de leerlingen aan veranderingen onderhevig zijn. We zien bij leerlingen met complexe problematiek dat er in de thuissituatie ook sprake kan zijn van onrust. Een al dan niet vrijwillige uithuisplaatsing kan dan volgen. Redenen voor een uithuisplaatsing houden veelal verband met een zorgelijke thuissituatie of dusdanige complexe problematiek dat de thuissituatie niet de meest ondersteunende woonplek is. De school speelt hierin een signalerende rol en rapporteert zorgen over leerlingen richting de betrokken hulpverleners.

Tabel 8. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2018

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Gezaghebbende ouder(s)	158	94,0
Pleegouders	2	1,2
Internaat/groep	8	4,8
Totaal	168	100%

Tabel 9. Situatie van ouders van de thuiswonende leerlingen, oktober 2018

Gezinssituatie	Aantal	Percentage
Ouders wonend bij elkaar	99	60,4
Eenoudergezin	15	9,1
Samengesteld gezin of ouders gescheiden en co-ouderschap	50	30,5
Totaal	164	100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader

In tabel 10 is uiteengezet vanuit welk kader hulpverlening bij de leerlingen is betrokken. Bij ongeveer 23% van de leerlingen is het wijkteam actief betrokken. Sinds januari 2015 zijn er wijkteams in de gemeente Amersfoort, waar altijd de eerste hulpvraag vanuit een gezin of individu wordt neergelegd. De benaming voor dit type hulpverlening kan wisselen per gemeente. Ook termen als "lokaal team" en "buurtteam" komen voorbij, maar de functie en verantwoordelijkheid is veelal hetzelfde. Zoals bekend bij school hebben op 1 oktober 3% van de leerlingen een actieve betrokkenheid van hulp vanuit een verplicht kader (Jeugdbescherming of Jeugdreclassering). Dit is een gedwongen maatregel die de rechter kan opleggen als vrijwillige hulp onvoldoende werkt.

Zoals tabel 10 weergeeft, is er een groot aantal leerlingen waar geen jeugdzorg bij betrokken is. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat dit geldt voor de peildatum van 1 oktober 2018. Bijna alle leerlingen hebben wel betrokkenheid van jeugdzorg gehad in het verleden. Hulpverlening wordt vaak na enige tijd afgesloten, waarbij er slechts sporadisch evaluatiegesprekken zijn of er een snelle terugkeer naar dezelfde hulpverlenende instantie

mogelijk is als dit nodig blijkt. Tot slot kan het ook nog zo zijn dat ouders zelf via de huisarts of met eigen middelen hulp organiseren voor hun kind.

Tabel 10. Betrokken jeugdzorg, oktober 2018

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Wijkteam (actieve rol)	40	23,8%
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE team; JR, OTS, voorgdij)	5	3,0%
Niet van toepassing	123	73,2%
Totaal	168	100%

In tabel 11 staat weergegeven dat ongeveer 15% van de leerlingen op het meetmoment in 2018 contact heeft met de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling wonend is. Dit kan gaan om een eerste leerplichtmelding vanuit school (volgens het verzuimprotocol) en een schriftelijke waarschuwing, tot een intensief traject en een proces verbaal dat naar de rechter gaat.

Tabel 11. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2018

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	26	15,4
Niet van toepassing	142	84,6
Totaal	168	100%

2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties

Een gezin of jongere kan (vanuit het wijkteam of huisarts) verwezen worden naar de geestelijke gezondheidszorg of andere hulpverlenende instanties. Bij bijna 34% van de leerlingen is sprake van betrokkenheid vanuit de GGZ, veelal de psychiatrie, waarbij de zorg zich voornamelijk richt op de leerling. Betrokkenheid van een psychiater die alleen de medicatie controleert, is hierin niet meegenomen. Het gaat hierbij om regelmatige en lopende contacten tussen leerling en behandelaar. Veelal is hier sprake van cognitieve gedragstherapeutische interventies gericht op gedrag en/of sociaal emotioneel functioneren. Er is regelmatig sprake van een samenwerkingsrelatie tussen school en bijvoorbeeld GGZ Centraal.

Bij ongeveer 7% van de gezinnen is de hulp gericht op ouders en de leerling, of de gehele gezinscontext. Hieronder wordt niet de betrokkenheid van het wijkteam verstaan, maar er is een instelling betrokken als De Waag, Timon, Altrecht o.i.d. Hierbij kan gedacht worden aan intensieve behandelprogramma's als FAST, MDFT, ACT.

Een gedeelte van de leerlingen dat individuele hulp ontvangt, krijgt deze hulp in de vorm van een coach of ambulante begeleider vanuit bijvoorbeeld AB 't Spectrum, SOVEE of particuliere coaches.

Bij de data uit tabel 12 is directe hulp vanuit het wijkteam of SAVE team, zoals in de vorige paragraaf beschreven, buiten beschouwing gelaten. Ook is er geen rekening gehouden met een combinatie van individuele, groepsgewijze of gezinsbegeleiding. De cijfers moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, omdat school niet altijd direct geïnformeerd wordt over de betrokken hulpverlening bij een leerling. Desondanks wordt als doel gesteld op het Axia College om zo goed mogelijk de contacten te onderhouden met de betrokken

hulpverleners rondom een leerling. De mentor heeft als taak om op regelmatige basis te communiceren over de ontwikkelingen van een leerling op school. Ook bij het aanwenden van hulpverlening kan school een ondersteunende en voorlichtende rol spelen.

Tabel 12 Betrokken hulpverlening, oktober 2018

Hulpverlening	Aantal	Percentage
Individuele behandeling	49	29,1%
Groepsgewijze behandeling	8	4,8 %
Gezinsbegeleiding	5	3,0%
Individueel + gezinsbehandeling	6	3,6%
Niet van toepassing	100	59,5%
Totaal	168	100%

2.4 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er in de omgeving van de leerling verschillende risicofactoren zijn die het schoolse functioneren kunnen belemmeren. Er is sprake van wisselende woonsituaties en gezinssamenstellingen. Daarnaast zijn de leerlingen veelal bekend met hulpverlening (jeugdzorg, ggz, ambulante begeleiding e.d.). Ook de leerplichtambtenaar is een bekende partij voor een aantal leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg. Deze hulpverlenende instanties vormen belangrijke ketenpartners. Voor school zijn de omgevingsfactoren rondom een leerling soms moeilijk om in positieve zin te beïnvloeden vanwege de hoeveelheid aan factoren en de complexiteit hiervan. Wel zien we het als onze taak om bij zorgen te allen tijde een signalerende rol te spelen richting ouders, verzorgers, hulpverlening, leerplicht, gemeente e.d. De ervaring leert dat de samenwerking met alle betrokkenen rondom een leerling soms moeizaam verloopt. Werkdruk van hulpverleners lijkt hoog te zijn en de taken en verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en consistent, met als gevolg dat de leerlingen niet altijd de hulp krijgen die ze nodig hebben. Ondanks deze belemmeringen zien we het als onze taak als “speciale” school om te blijven rapporteren en signaleren, ronde tafel gesprekken te organiseren en waar nodig ketenpartners uit te nodigen en processen te evalueren.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale competenties van de leerlingen

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor

Twee keer per jaar wordt de mate van sociale competentie in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuzes maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau ligt op 3,5. De resultaten van de SCOL worden twee keer per jaar beschreven in de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief plan en hier kunnen nieuwe onderwijsbehoeften uit volgen.

In tabel 13 staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet, over het schooljaar 2017-2018. Zichtbaar de mediaan van de groep, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Meting	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
T3A	2.7	3.3	3.3	3.3	3.7	3.0	3.0	2.3	2.5	2.5	3.3	3.3	2.8	2.5	3.0	2.3
T3B	2.7	3.3	2.5	3.3	2.7	2.7	2.7	3.0	2.8	3.0	3.0	3.3	3.0	3.3	2.3	3.0
H3B	2.7	2.7	2.8	2.5	2.7	2.3	2.7	2.3	3.0	2.8	3.0	3.0	3.0	3.3	2.7	2.7
V3	3.3	3.3	2.8	3.3	3.0	3.3	3.3	2.7	3.8	3.8	3.3	3.7	3.5	3.5	3.3	3.7
T4A	2.3		2.5		2.0		1.3		2.3		2.3		2.5		1.7	
T4B	3.0		3.0		3.0		3.0		3.0		4.0		3.0		3.0	
H4A	3.0	2.7	2.8	2.5	2.3	2.3	2.7	2.7	2.8	2.8	3.3	3.3	3.0	3.3	3.0	3.0
H4B	2.7	2.7	3.3	3.3	2.0	2.3	2.3	3.3	3.0	2.5	3.7	3.3	4.0	3.5	3.7	3.3
H5	3.3		3.3		3.3		3.0		3.3		2.5		3.3		3.3	

Tabel 13. Resultaten van de SCOL schooljaar 2017-2018

3.2 Conclusie

In 43% van de gevallen wordt er onder de 3,0 gescoord, dit is onder de gehanteerde norm. 2% van de scores valt boven het streefniveau en 55% van de scores valt binnen de gehanteerde norm.

Over het algemeen werd er tijdens de eerste afname (najaar) lager gescoord dan tijdens de tweede afname (voorjaar). Er kan dus geconcludeerd worden dat de mentoren een groei zagen in de sociale competenties van de leerlingen gedurende het jaar. Opvallend is dat T4a tijdens de eerste afname onder de norm scoorde op alle gebieden. In de praktijk was dit duidelijk terug te zien in het functioneren van deze klas. De scores van de SCOL zijn geanalyseerd en gebruikt voor het opstellen van een groepsplan met als doel de dynamiek in de klas te verbeteren en daarmee het functioneren van de individuele leerling. In de examenklassen is de voorjaarsmeting niet afgenomen dus de groei van de groep kan niet middels SCOL resultaten onderbouwd worden.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2017-2018

In schooljaar 2017-2018 zijn er in totaal 76 leerlingen ingestroomd op het Axia College, Liendertseweg. Ruim driekwart van de leerlingen maakt een start op de Liendertseweg aan het begin van het schooljaar. Bij de overige 24% van de leerlingen is er sprake van tussentijdse instroom. Tevens is in de maanden oktober en januari een piek in de aanmeldingen (zie tabel 14). Voor het onderwijs betekent dit dat de groepen met enige regelmaat onderhevig zijn aan veranderende samenstellingen. Dit heeft gevolgen voor de groepsdynamica. Vanuit de fasen van groepsvorming (Tuckman), kan gesteld worden dat de groep regelmatig terugvalt in het stadium 'storming'. In deze fase proberen de leerlingen hun positie in de groep in te nemen. Dit leidt onvermijdelijk tot een strijd en gespannenheid. In het schooljaar 2018-2019 wordt onder andere om deze reden zo veel mogelijk gewerkt met vijf vaste instroommomenten, die plaatsvinden na de schoolvakanties (herfst-, kerst-, voorjaar-, meivakantie en na Pasen). Indien noodzakelijk wordt er beredeneerd afgeweken van het instroommoment.

Tabel 14. Instroom van leerlingen, 2017-2018, per maand.

Maand	Instroom leerlingen	Percentages
augustus	58	76,4
september	1	1,3
oktober	6	7,9
november		
december		
januari	5	6,6
februari		
maart	1	1,3
april	1	1,3
mei	2	2,6
juni	2	2,6
Totaal	76	100%

In tabel 15 staat beschreven in welke klassen de nieuw ingestroomde leerlingen starten. De leerlingen starten in het 3de of 4de leerjaar. Alle leerlingen hebben dus sowieso te maken met een schoolwisseling. Bij veel van de leerlingen is sprake van meerdere schoolwisselingen en een onderbroken schoolloopbaan. De leerkrachten dienen alert te zijn op eventuele hiaten in de leerontwikkeling en mogelijke achterstanden op zowel didactisch- als op sociaal emotioneel gebied.

Tabel 15. Instroom van leerlingen, het schooljaar 2017-2018 in de verschillende klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentages
Mavo 3	27	35,5
Mavo 4	24	31,6
Havo 3	5	6,6
Havo 4	15	19,7
Vwo 3	5	6,6
Totaal	76	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018

In het schooljaar 2017-2018 zijn in totaal 52 leerlingen uitgestroomd. Gezien het gegeven dat er in datzelfde schooljaar ook 76 leerlingen zijn ingestroomd, betekent dat, dat er in 2017-2018 een hoog verloop is geweest van leerlingen. In tabel 16 staat weergegeven waar de leerlingen naartoe zijn uitgestroomd. Een substantieel aantal leerlingen stroomt uit richting het middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast is er ook een redelijke doorstroom naar het regulier onderwijs en kiest een relatief groot deel van de leerlingen voor werk of een tussenjaar.

Tabel 16. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2017-2018, naar type onderwijs en niveau.

Uitstroom	Aantal leerlingen 2017-2018	Percentages
MBO	16	30,8
HBO	4	7,7
VAVO	6	11,5
Regulier VO	9	17,3
Andere VSO	5	9,6
Dagbesteding	1	1,9
Anders (werk, tussenjaar)	11	21,2
Totaal	52	100%

Op het gebied van de opbrengsten wordt in tabel 17 zichtbaar dat eind schooljaar 2017-2018 14 leerlingen een volledig mavo diploma en 11 leerlingen een volledig havo diploma hebben gehaald. Een aantal leerlingen heeft geen volledig diploma behaald maar wel een aantal certificaten. Deze leerlingen blijven soms binnen het VSO om het jaar daarop de overige certificaten te halen. Andere leerlingen stromen zonder diploma door naar een passende mbo opleiding of maken de overstap naar het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) om daar de rest van de certificaten voor het volledige diploma te behalen.

Tabel 17. Examenresultaten schooljaar 2017-2018.

Opleiding	Kandidaten	Diploma	Certificaten
vmbo-t	31	14	17
havo	24	11	13
Totaal	55	25	30

4.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat op het Axia College, locatie Liendertseweg er sprake was en is van veel tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepssamenstellingen aan verandering onderhevig zijn, en dit kan een belemmerende invloed hebben op de groepsdynamica en de fase van presteren (Tuckman).

Algehele conclusie

1.1 Samenvatting analyse van de leerlingpopulatie

In deze analyse van de leerlingpopulatie is gebruik gemaakt van gegevens uit oktober 2018 (leeftijd, sekse, groepsindeling, diagnostiek, intelligentie, medicatie, woonsituatie, situatie ouders, betrokkenheid hulpverlening, leerplicht). Daarnaast is er data gebruikt uit het schooljaar 2017-2018 (instroom leerlingen, uitstroom leerlingen, SCOL).

De leerlingenpopulatie van het Axia College wordt gekenmerkt door overwegend jongens. Het merendeel van de leerlingen komt uit Amersfoort en omgeving en is tussen 13 en 16 jaar oud. Er zijn voornamelijk overeenkomsten in de voorkomende kindkenmerken op de verschillende locaties. Zo is de problematiek van de leerlingen uiteenlopend en divers, zowel van internaliserende als van externaliserende aard, en komen op alle locaties in grote mate problemen gerelateerd een autisme spectrum stoornis, aandachts-/hyperactiviteitsproblematiek en oppositionele gedragsproblematiek voor. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden (vaak ten gunste van de verbale vaardigheden).

Verschillen tussen de locaties zijn uiteraard de leeftijdsopbouw (jongere leerlingen bij onderbouwlocaties) en het gemiddelde intelligentieniveau (hogere intelligentie bij hoger onderwijs niveau). Echter ook de omgevingskenmerken en de mate van betrokken hulpverlening verschillen onderling enigszins. Zo wordt er op de Vondellaan door minder leerlingen medicatie gebruikt dan op de andere locaties. Ook hebben de leerlingen van de Vondellaan over het algemeen meer contacten met de leerplichtambtenaar (in verband met ongeoorloofd schoolverzuim) en met gedwongen hulpverlening en de leerlingen van de Utrechtseweg en de Liendertseweg meer met hulpverleningsinstanties als de ggz. Op alle 3 de locaties was er in het schooljaar 2017-2018 (veel sprake van tussentijdse in- en uitstroom).

1.2 Algemene onderwijsbehoeften leerlingpopulatie

Op basis van de huidige analyse van de leerlingpopulatie en de algemene kenmerken worden de volgende algemene onderwijsbehoeften van de leerlingen op het Axia College vastgesteld. In de groepsplannen (op de Vondellaan en de Utrechtseweg) worden de belangrijkste onderwijsbehoeften op dat moment vertaald naar de groep en in het OPP staan de specifieke onderwijsbehoeften vermeld voor het individu.

Orthopedagogische onderwijsbehoeften

De leerlingpopulatie van het Axia College heeft in het schooljaar 2018-2019 behoefte aan:

- Een gestructureerd basisklimaat, wat overzicht biedt aan leerlingen, zodat leerlingen weten waar ze aan toe zijn. Op het Axia College is dit terug te zien in een vast dagprogramma met vaste schooltijden, pauzetijden en roosters. Eventuele wijzigingen worden besproken in het vaste planningskwartier bij de start van de dag. Zo nodig worden situaties met leerlingen voorgestructureerd.
- Een mentor die toegankelijk en betrouwbaar is voor leerlingen; die zaken bespreekt, evalueert, signaleert en zo nodig actie onderneemt via de bestaande zorgstructuur.
- Docenten en overig personeel dat duidelijkheid biedt in de vorm van het aanbieden van grenzen en consequent handelen bij het vertonen van grensoverschrijdend

gedrag, zodat leerlingen weten wat maatschappelijk aanvaardbaar gedrag is en tot 'hoever ze kunnen gaan'.

- Docenten die een positieve benadering hanteren, waarbinnen gewenst gedrag wordt bekrachtigd en beloond, om het vaak negatieve zelfbeeld van leerlingen positief te stimuleren.
- Een nauw contact tussen alle betrokken partijen (leerling, mentor, de thuissituatie en eventueel aanwezige hulpverlening), zodat men van elkaar op de hoogte is en een gemeenschappelijk doel nastreeft.
- Een schoolklimaat waarbinnen niet alleen gestreefd wordt naar gedragsbeheersing maar ook naar gedragsverandering.

Orthodidactische onderwijsbehoeften

De leerlingpopulatie van het Axia College heeft in het schooljaar 2018-2019 behoefte aan:

- Een zorgvuldige, beargumenteerde plaatsing in een leerroute waar zij naar vermogen kunnen presteren, rekening houdend met alle bevorderende en belemmerende factoren
- Een gestructureerd lesaanbod in een kleinschalige setting, via vaste planningen en een voorspelbare opbouw van de les via het Directe Instructiemodel, zodat leerlingen voorspelbaarheid en rust ervaren in de klas.
- Een instructie die is afgestemd op de capaciteiten van de leerling, zodat er maximaal van geprofiteerd wordt. Dit gebeurt aan de hand van een indeling in instructiegroepen via didactische groepsplannen.
- Docenten die oog voor de leerlingen houden en hun begeleiding afstemmen op de leerlingen bij wie het leren belemmerd wordt door een leerstoornis, zodat deze leerlingen naar vermogen kunnen presteren.
- Een positieve benadering, waarbij leerlingen worden gestimuleerd en geënthousiasmeerd, door complimenten te geven bij een gewenste werkhouding, aan te moedigen en leerlingen succeservaringen te laten opdoen. Dit levert een positieve bijdrage aan het competentiegevoel van leerlingen en verhoogt hun gevoel van eigenwaarde.
- Extra aandacht voor het LGO kerndoel 'Leren leren', zodat leerlingen vaardiger worden om uiteindelijk met succes zelfstandig een beroepsopleiding te kunnen volgen.

1.3 Specifieke onderwijsbehoeften leerlingpopulatie

Veel voorkomende gedragsuitingen van leerlingen

Iedere leerling is anders, ondanks zijn diagnose. Toch zijn er op basis van de veel voorkomende soorten psychopathologie overeenkomsten te trekken in de gedragsuitingen van leerlingen op het Axia College. Vanwege de hoge mate aan leerlingen met ASS-problematiek, hebben relatief veel leerlingen bovenmatig veel moeite met het aangaan en onderhouden van contacten. Ze hebben de neiging primair 'op zichzelf' te zijn en lopen

veelvuldig tegen sociaal onbegrip aan. Deze leerlingen kunnen doorgaans moeilijk omgaan met veranderingen en zijn regelmatig rigide in hun denken, waardoor ze de neiging hebben vasthoudend en zelfbepalend te zijn. Wanneer iets onduidelijk of anders is, kunnen deze leerlingen dikwijls met frustratie, angst of verdriet reageren. Enkele leerlingen kunnen 'doorschieten' in emoties en een afwijkende belevingswereld hebben. Naast bovenstaande belemmerende factoren ten aanzien van het onderwijsleerproces van deze leerlingen, zijn er ook bevorderende factoren te noemen die voor veel leerlingen met ASS-problematiek gelden. Zo wordt op het Axia College gezien dat deze leerlingen vaak leergierig zijn en daarmee gemotiveerd zijn om kennis te vergaren, vriendelijk in de omgang en secuur dan wel perfectionistisch zijn. De leerlingen met ASS profiteren doorgaans van een kleinschalige, gestructureerde, veilige, rustige en voorspelbare omgeving. Onderliggend of bijkomend wordt op het Axia College bij deze leerlingen regelmatig angst gezien (al dan niet gediagnosticeerd), somberheid of AD(H)D als comorbide stoornis.

Wanneer het gaat om leerlingen met een aandachtstekortstoornis, komen zowel leerlingen voor met het onoplettendheidstype van ADHD (ADD) als het gecombineerde type. Dit houdt in dat er relatief veel leerlingen zijn die veel moeite hebben met concentratie op hun schoolwerk, snel afgeleid zijn, hierdoor onvoldoende tot leren komen en ook anderen hierin negatief kunnen beïnvloeden. Leerlingen kunnen sterk impulsief dan wel hyperactief gedrag laten zien, waardoor zij erg storend kunnen zijn in de les en voor zichzelf. Zij profiteren eveneens van veel structuur, persoonlijke aandacht, compenserende maatregelen om de aandachtregulatie te bevorderen en van duidelijkheid en controle. Aan de andere kant vormt het 'spontane karakter' van leerlingen met ADHD, die bijvoorbeeld vaak veel humor hebben en voor zichzelf opkomen, een bevorderende factor voor hun onderwijsleerproces. Ook bij leerlingen met ODD/gedrags- en hechtingproblematiek zijn deze bevorderende factoren vaak aanwezig. Hier spelen echter een van nature wantrouwende houding, opstandigheid en boosheid ook een belangrijke rol en vooral de manier van uiten hierin. Deze leerlingen kunnen erg zelfbepalend, tegendraads en verbaal dan wel fysiek agressief zijn. Zij hebben behoefte aan duidelijke kaders, grenzen en consequent handelen. Daarbinnen profiteren ook zij, net als iedereen, van het 'gezien worden' door docenten en het zoveel mogelijk opdoen van succeservaringen en het volgen van uitdagend onderwijs.

Omgaan met onderwijsbehoeften: algemeen, per klas en individueel

Op het Axia College wordt vanuit een algemene positieve, stimulerende benadering een klimaat aangeboden dat gericht is op het bieden van structuur, duidelijkheid en veiligheid. Hiertoe zijn algemene afspraken/schoolregels opgesteld en bestaat er een duidelijk 'achterwachtbeleid'. Ongeoorloofd verzuim wordt bestreden in nauwe samenwerking met leerplicht en de jeugdarts. Sinds schooljaar 2017-2018 wordt Positive Behavior Support (PBS) in de gehele school geïntegreerd, om bovenstaande aanpak nog te versterken en meer visueel te maken. Het doel hiervan is om extra te investeren in een duurzame, veilige omgeving, die vriendelijk is voor leerlingen en schoolmedewerkers en die bevordert dat leerlingen zich sociaal gedragen en zo goed mogelijk presteren.

Vanuit het algemene schoolklimaat wordt in de groepsplannen de vakoverstijgende groepsaanpak beschreven per klas, gebaseerd op groepsdoelen. Wanneer een leerling een specifieke individuele aanpak nodig heeft, wordt door de docent gedifferentieerd op individueel niveau. Dit staat beschreven in het OPP van de leerling of de evaluatie daarvan. Deze documenten worden besproken met ouders en leerling, zodat doelen in overeenstemming zijn opgesteld en een leerling bewust is van zijn eigen kwaliteiten en

leerpunten. Individuele begeleiding van leerlingen door de orthopedagoog of zorgcoördinator is ook mogelijk.

Op het moment dat structureel probleemgedrag van een leerling handelingsverlegenheid oproept bij een docent, wordt via een Professionele Momenten- (PM-)structuur een leerling besproken binnen het collegiale overleg (PM2), de CvB van de locatie (PM3), het Groot CvB van het Axia College (PM 4; alle drie de CvB's van de verschillende locaties) en/of met externe partners (hulpverlening, leerplicht). In overleg met ouders wordt vervolgens een stappenplan opgesteld m.b.t. de interventies die worden ingezet.

Concluderend kan gesteld worden dat het basisklimaat van het Axia College kleinschalig is en primair gericht is op het bieden van structuur, duidelijkheid en veiligheid. Bij de indeling van de leerlingen in klassen wordt rekening gehouden met een zo goed mogelijke clustering van specifieke onderwijsbehoeften, zowel op didactisch als pedagogisch gebied. Dit maakt naast het basisklimaat dat geldt in de gehele school, een groepsaankpak mogelijk die beschreven staat in groepsplannen. Aan de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen die niet zijn opgenomen in de groepsplannen, wordt tegemoetgekomen door te differentiëren op individueel niveau. Gespecialiseerde docenten met 'een hart voor de leerlingen' binnen dit type onderwijs, streven hierdoor naar een positieve ontwikkeling voor alle leerlingen op vakinhoudelijk en vakoverstijgend gebied. Zij worden zoveel mogelijk in hun kracht gezet door de heersende PM-cultuur en worden waar nodig begeleid door leden van de CvB en ander onderwijsondersteunend personeel.